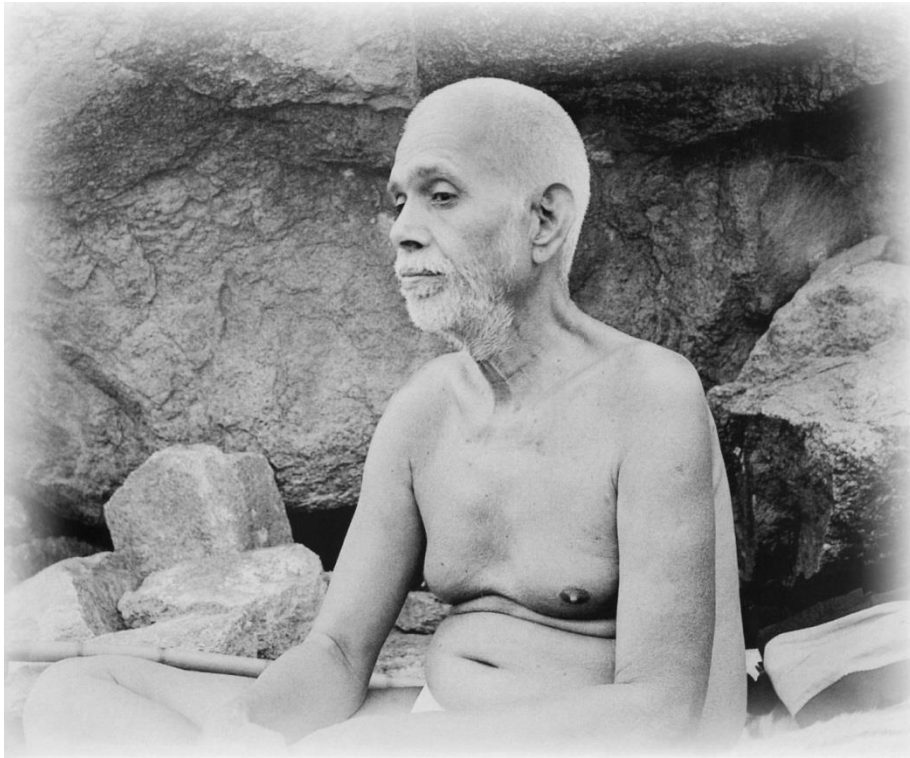

Guru Ramana Váčana Málá

Šrí K. Lakšmana Sarma (Who)

Z anglického originálu *Guru Ramana Váčana Mala by Who*, vydaného v roce 1998
Šrí Ramanášramem, přeložil Rudolf Skarnitzl.

S laskavým svolením Šrí Ramanášramu zveřejněno na www.rudolfskarnitzl.cz.

© Sri Ramanasramam, Tiruvannamalai, India

Poznámka českého vydavatele

Samotný text Guru Ramana Váčana Málá je na mnoha místech doplněn vysvětlujícími poznámkami pod čarou. Vzhledem k tomu, že text českého vydání je zveřejněn i ve formátech pro elektronické čtečky, kde by tyto poznámky nutily čtenáře k neustálému „listování“, jsou poznámky uvedeny přímo v textu, a to v závorkách a jsou označeny jako poznámka a zvýrazněny kurzívou. Případné poznámky překladatele jsou pak označeny obvyklou zkratkou – „pozn. překl.“.

Poznámka vydavatele

Slova Šrí Ramany, v jakékoli formě, jsou moudrou veřejností vždy vítána, ať už je to v Indii či kdekoli jinde. Šrí Muruganar – básník, učenec a oddaný stoupenec – je člověkem skromné povahy a hlubokého porozumění. Je tamilským učencem s výjimečným nadáním a žije nyní svatým životem v blízkosti Ramanášramu. Několik let osobně sloužil Šrí Ramanovi Mahárišimu a od roku 1926, v úzké součinnosti se Šrí Ramanou, zapisoval v tamilštině, svým vlastním, nenapodobitelným způsobem, Ramanovo důkladné učení. Toto učení je nyní pro zájemce přístupné i v angličtině, a to díky stoupenci „Who“ (Šrí K. Lakšmana Sarma), který sám byl se Šrí Ramanou více než dvacet let v těsném kontaktu, a jehož kniha „Mahájóga“ je stále klasickým textem literatury o Ramanovi. Jsem si jist, že tato kniha, spojená se třemi výše uvedenými jmény, bude všemi stoupenci dychtivě přečtena.

V. S. Ramanan, prezident Šrí Ramanášramu

Guru Ramana Váčana Málá

Podkladem pro tento překlad Guru Ramana Váčana Málá byl většinou sanskrtský překlad vybraných tamilských veršů z díla Guru Váčaka Kovai od Šrí Muruganara. Bylo přidáno několik málo veršů obsahujících ústní podání učení Bhagavána Šrí Ramany.

Úvodní verše

1. Podrobují se jedinečné Bytosti, jedinému pravému Já, které je ve všem, jasnému a nezměrnému Bhagavánu Ramanovi, který nemá ego a nemá pocit vlastnění.
2. Zde je v sanskrtu provedena kompilace ústního učení Bhagavána Ramany a je sestavena světce Muruganarem.
3. Toto dílo zvané Paramártha Dípa je esencí védánty, a (proto) si zasluhuje opakovaných studií těmi, kdo hledají stav osvobození.

Kapitola I – Rozlišování

1 – Pravda o světě

4. Uvědomění si skutečného pravého Já, které je u každého vždy přítomné v nitru Srdce, by bylo velmi snadné, kdyby zcela vyhasla myšlenka, že tělo a svět jsou skutečné.
5. Ó člověče, který věříš, že svět je skutečný, jsi ošizen o štěstí a podobáš se papoušku, který čeká, že si pochutná na zralém plodu cejby (*tropický strom kapok vlnatý, jehož plody jsou obaleny vlákny, takže se k nim pták (pravděpodobně) nedostane – pozn. překl.*). Čím dokážeš, že svět skutečně existuje?
6. Domníváš-li se, že (svět) je skutečný proto, že se projevuje, pak stejně usuzuj i o fatě morgáně vody na poušti, protože ta se také projevuje. Jaký (materiální) rozdíl je mezi nimi?
7. Jak může být svět skutečný, když je rozrůzněn prostorem a časem a je proměnlivý a pomíjející? Pouze to je skutečné, co je věčné, neměnné, nad prostorem a časem a nic jiného.
8. Kdykoli je mentální aktivita, to jest při snění a bdění, vše se projevuje. Svět se neprojevuje nejen v hlubokém spánku, ale i transcendentálním stavu, tehdy existuje jedině pravé Já a mysl je v klidu; proto je to (vše) neskutečné.
9. Písmo popisuje (na různých místech) stvoření různým způsobem; to se nesmí brát doslovně. Smyslem těchto (pasáží) je ukázat na to, co je původem světa a (individuální) duše a nikoliv předepisovat víru ve fakt stvoření. (*Poznámka: Písmo vždy začíná tím, že dělá ústupky nevědomosti a bere pověřivé názory nováčka za prozatímně pravdivé, ale končí tím, že je všechny zamítne. Pravdou je, jak Bhagaván výslovně prohlásil, že seberealizace není procesem učení se něčemu novému, ale odnaučování se – odstranění všeho mylného, co ego-mysl během svých nesčetných životů nashromáždila.*)
10. Jestliže pokládáme individuální duši a svět za skutečné, pak jak je tomu s neomezeností svrchované Bytosti (jak je v písmu prohlašováno)? Jedině když odstoupíme od její neomezenosti, vyřešíme tento spor (že duše a svět jsou skutečné). (*Poznámka: V předchozí větě se hledí udržet námitka pomocí článku často uváděných v písmu. Zde se však ukazuje, že základní učení písmu je s tím neslučitelné. O skutečnosti se prohlašuje, že je vším, že je neomezená. To teologové popírají. Advaitisté však toto prohlašují za základní a vše ostatní za podřadné – zde se prohlašuje, že jejich výklad je správný.*)
11. Pravý význam těchto dvou (nauk) je, že „On sám se stal tím vším“ a že „totéž pravé Já stvořilo všechno“ a znamená to, že svět je jen klamným zdáním v Něm. (*Poznámka: Písmo prohlašuje, že svrchovaná skutečnost je jak materiální, tak tvořivou příčinou světa. Zde je vysvětlováno, že obojí může být pouze tehdy, je-li svět neskutečný.*)

12. Je-li pes, vytesaný z kamene, pokládán ze skutečného psa, pak zcela zastírá kámen. Když však je pravda poznána, pak vidíme kámen a ne psa. Stejně je tomu s tímto světem (při nevědomosti a při osvícení).
13. Dokud se projevuje svět, dotud se jeho substance, skutečné pravé Já, neprojevuje. Když se svět přestane projevovat, skutečné pravé Já vystoupí takové, jaké opravdu je. *(Poznámka: Věty 12 a 13 by se měly číst pohromadě. To, co existuje, je jediné, skutečné, pravé Já. Když převládá nevědomost, projevuje se jako tři – svět; ten, kdo jej spatřuje, (tj. duše) a Bůh, Pán obojího. Čím je tato nevědomost, bude vysvětleno v oddílu, který pojednává o vázanosti. Když je nevědomost překročena, pak To se už nejeví jako tři, ale projevuje se takové, jaké skutečně je, jako neomezené, nevýslovné pravé Já. Obojí se nemůže projevovat současně, důvod pro to si můžeme odvodit od přirovnání se psem vytesaným z kamene. Další věta to ještě více objasňuje.)*
14. Tento svět, který je ze snové substance, (ale) zdá se být skutečný tím, že zastírá pravé Já, bude viděn jako samotné pravé Já, když jej pravé Já zahálí. *(Poznámka: V nevědomosti svět – o kterém nutno předpokládat, že obsahuje jak Boha, tak duši – zastírá pravé Já. V osvícení pravé Já zastírá svět, to znamená, že pravé Já je jediné skutečné.)*
15. Podstatou pestrobarevného páva není nic jiného než vejce. Stejně tak je i tento (rozmanitý) svět jen pravým Já a ničím jiným; to uzříte, když budete ve svém přirozeném stavu (jako skutečné pravé Já).
16. Mudrci, který je vědomím a který není nikdy zaveden na scestí od pravého Já, tomu je svět esencí pravého Já, a proto říká, že svět je skutečný. *(Poznámka: Otázka, zda je svět skutečný, nepřipouští kategorickou odpověď, protože otázka je sama o sobě dvojnásobná. Mudrc nám říká, že není chybou říci, že je neskutečný i že je skutečný, s podmínkou, že se rozumí, že obě prohlášení znamenají totéž. To je vysvětleno v „Mahájóze“. Máme chápat, že svět je neskutečný v tom smyslu, že jména a tvary, které jej rozrůžňují, jsou neskutečné, ale To Něco, na čem jsou jména a tvary navalené, je skutečné. V tomto smyslu mudrc nazývá svět skutečným. Nesouhlasí s běžným hlediskem člověka, že svět je skutečný se všemi jeho jmény a tvary.)*
17. (Ale) jak může neosvícený, který postrádá zkušenost Skutečnosti a (proto) spatřuje svět jako vnější a od sebe sama oddělený, chápat pravý význam tohoto výroku mudrce? *(Poznámka: Zde je znázorněn rozdíl mezi mudrcem a běžným člověkem. Běžný člověk se dívá na svět jako na odlišný od pravého Já. Ne tak mudrc – a z toho pochází nedorozumění.)*
18. Svět je (jak se říká) božím stvořením pro ty, kteří v něm mají potěšení a považují jej za skutečný; ale ti, kteří hledají pravdu (o pravém Já), by jej měli považovat za pouhou látku myslí, aby se osvobodili (od vázanosti). *(Poznámka: Kdo hledá osvobození (sádhak), musí osobně brát svět jako pozůstávající z myšlenek – podobně jako snový svět. Musí pečlivě zkoumat, jak je uvedeno v druhé kapitole, a pak se řídit metodou pátrání, která je tam popsána. Pro něho není bezpečné, aby se díval na svět jako na skutečný. Jestliže tak činí, pak nemůže zaměstnat mysl pátráním.)*
19. Svět není ničím jiným, než tělem. Tělo není ničím jiným, než myslí. Mysl není ničím jiným, než Čistým Vědomím. Ono existuje v míru a nezrozené. *(Poznámka: Tato a následující dvě věty*

pojednávají o učení, které se nazývá Adžáti-Siddhánta – z něhož vyplývá závěr, že Skutečnost se nikdy opravdu nestala světem a že zůstává vždy nezměněna.)

20. Není stvoření ani zničení. Není nikoho, kdo je nesvobodný, nikdo neusiluje o osvobození, ani není člověka, který se stal osvobozeným; taková je pravda, realizovaná mudrci.
21. Není mysl, ani těla, ani světa, ani toho, co nazýváme duší. Jediná, čirá Skutečnost existuje sama, bez čehokoliv druhého, nezrozená a neměnná, přebývajíc v naprostém míru.
22. Nicméně svatý Ramana odhalil učení (různého obsahu), aby vyhověl myslím hledajících. Učení, které (nám) bylo dáno a které odpovídá jeho vlastní zkušenosti, je „učení o nezrození“ (jak bylo uvedeno výše).
23. Proto pouze zamítnutím světa jako klamu a stočením myslí dovnitř je možné se ponořit do Srdce a vytrvat ve vůli realizovat pravé Já, a tím dosáhnout osvobození. *(Poznámka: Nauka v tomto oddílu je pouze pro ty, kteří vážně zamýšlejí realizovat skutečné pravé Já metodou pátrání, popsanou v druhé kapitole. Nehodlá být pouhým filozofickým či náboženským názorem.)*

2 – Oproštění od žádostí

24. To, že si mysl hoduje v předmětech, které vnímají smysly, a odvrací se od svého právoplatného pána, skutečného pravého Já, které je blahem, je naprostá necudnost. *(Poznámka: Zde je mysl přirovnána k necudné manželce; skutečné štěstí je v pravém Já a nikoli v předmětech, které smysly vnímají, což je později jasně ukázáno.)*
25. Realizace pravdy o pravém Já, jehož povahou je skutečnost, vědomí a blaho, přichází jako výsledek dobrých činů v minulých životech snadno těm, kdo jsou nepřipoutáni k libostem, které jsou na tomto či jiných světech. *(Poznámka: Všechny světy jsou uvnitř relativity, a proto je třeba je překročit. Svět, ve kterém žijí bohové a kam jdou dobří lidé po smrti, totiž nebe, není žádoucí, protože štěstí tam zažívané je plodem karmanu, a proto musí mít konec, po kterém je opět návrat a znovuzrození.)*
26. Realizace pravého Já není snadná pro ty, jejichž mysl jsou v otroctví tužeb. Ti nechtě dosáhnou oproštění od žádostivosti hlubokou oddaností k Bohu, který je bez přání a tužeb.
27. Člověku unášenému rozvodněnou řekou se nedaří dosáhnout břehu, protože po něm kluci hází kamením. Podobá se tomu, kdo se snaží dosáhnout seberealizace, která spočívá v dosažení břehu řeky samsáry (relativní existence), a nedaří se mu to, protože mu v tom brání vásany (poskvrnění myslí). *(Poznámka: Mysl je zpravidla zavalena návyky připoutanosti a způsoby myšlení, které jsou nahromaděny a posilovány po mnoho životů. Nazýváme je vásanami. Nejdříve je nutno od nich mysl očistit, aby byla schopna zabývat se pátráním, které se tu vysvětluje.)*
28. Jestliže vásany, které vylézají z myslí jako vojáci vycházející z pevnosti, jsou zabíjeny mečem pátrání po pravém Já, pak je mysl (posléze) dobytá.
29. Kdo hledá osvobození, musí vědět, že pravda o bezžádostivosti znamená pohotové vyhlazení každé myšlenky, kdykoli a jakmile vyvstane ve zdroji (Srdci) za pomoci pátrání. *(Poznámka: Každá myšlenka, která vyvstane, je příležitostí pro otázku: „Komu myšlenka vyvstává?“*

Odpovědí je: „Mně,“ po níž následuje další krok, který spočívá v soustředění na otázku: „Kdo jsem já?“ Tak je myšlenka zahrnuta. Cvičení tímto způsobem vede k podrobení mysli.)

30. Nevědomec se dívá na mír a sílu jako na dvě od sebe rozdílné věci; co je v introvertním stavu (mysli) mírem, je silou v extrovertním stavu (mysli). *(Poznámka: Mír, tj. ustání nepokoje mysli je sám o sobě stavem osvobození. Je sám o sobě silou; kdo má mír, má všechnu sílu. Po silách všeho druhu touží ti, kteří nevědí o pravdě zde sdělované a nestarají se o mír. Jejich pošetilost je popsána dále.)*
31. Modlit se o síly (kterými by sádhak měl opovrhovat) k Bohu, který je připraven dát své vlastní pravé Já tomu, kdo Jej uctívá, je totéž jako žebrat o okoralé jídlo na boháči, který upřímně dává. *(Poznámka: Bůh je vše. Kdo uctíváním získá Boha samotného, má vše a nemůže mít nesplněné přání. Jedna z upanišad říká: „Takový dosáhne najednou naplnění všech svých tužeb.“ Ježíš řekl totéž, když pravil: „Hleďte především království Boží a všechno ostatní vám bude přidáno.“)*
32. Pokojnost mysli je sama o sobě osvobozením. Když je tomu tak, jak mohou získat blaho osvobození ti, jejichž mysli jsou upnuty na (dosažení) síly, které mohou být získány jen myšlenkovou aktivitou. *(Poznámka: Mír přichází nikoliv usilováním, ale jen tehdy, když usilování přestane. Tento mír převyšuje pomyšlení. Je tomu tak proto, že mír je naší vlastní přirozeností a ne něčím, co se má teprve získat. Ti, kteří hledí získat síly – které se nazývají siddhis – jsou svedení lidé, kteří kovají pro sebe silnější okovy než ty, které poutají běžné lidi, jejichž touhy nejsou tak vysoké.)*
33. Lidé, kteří jsou oklamáni pocitem „já jsem tělo“, což je původní příčinou všech nemocí, a kteří usilují o dosažení trvanlivosti těla prováděním tapas, se podobají těm, kteří užívají léky, aby svou nemoc zhoršili. *(Poznámka: Tapas je slovo nepřeložitelné, protože pro ně angličtina nemá zvláštní výraz. Jeho význam může být sebrán ze zvláštních forem tapasu: meditace, uctívání Boha, sebezapírání a sebeovládání, to jsou různé formy tapasu. Provádí se za účelem získání darů od Boha či jen pro mentální očistu nebo jako příprava ke zkoumání pravého Já.)*
34. Kdysi Dadhyangátharvana prohlásil: „Pes prožívá s fenou stejné potěšení jako Indra (hlavní z bohů na nebi) prožívá s Indrání (svou manželkou).“ *(Poznámka: Bohové zde zmínění jsou přibližně analogičtí s anděly křesťanské nauky, žijí ve svých nebích a je nad nimi král, který se jmenuje Indra a jeho manželka jménem Indrání.)*
35. Neosvícený člověk si myslí „prožívám (tato) potěšení“ a je tak vždy oklamán touhou po potěšení; nezná pravdu (o věci), že totiž potěšení požirají (jeho) vitalitu.
36. Had zabíjí uštknutím, ale pětiústý had, totiž touha po (užívání) smyslových předmětů, zabíjí (pouhou) myšlenkou či pohledem (na předmět).
37. Štěstí, které je zažíváno ve spánku, ve mdlobách, když něco touženého bylo získáno a něco protivného zničeno, nastává vzhledem k (dočasnému) spojení mysli a pravého Já v Srdci.
38. Mělo by se vědět, že libosti, o kterých se věří, že pocházejí ze smyslových objektů – jak na tomto světě, tak i v jiných – jsou ve skutečnosti jen nepatrné zlomky (šťěstí plynoucího ze) seberealizace a o jejich nezávislosti nemůže být zmínky.
39. Hladový je spokojen i s málo chutným jídlem a jí je jakoby jedl pochoutku. Z toho plyne, že libosti nepocházejí z předmětů, ale od (ustání) touhy po nich. *(Poznámka: Zde se uvádí, že*

světské potěšení vzniká dočasným uklidněním mysli v Srdci, když ustala touha. Zatímco trvala touha, přirozené štěstí pravého Já bylo zakryté. Jakmile přestala, uvolnila se překážka, která štěstí zabraňovala; nikdy se nevytváří nové štěstí. Kdyby tomu bylo jinak, nechutné jídlo by nikdy nemohlo být chutným, jak se někdy stává.)

40. Pes si pochutná i na vlastní krvi, když ohryzuje holou kost; podobně jsou smyslovými předměty poblázněni lidé, neboť užívají jen štěstí, které je jim vlastní.
41. I po zažití velkého štěstí ze spánku, kdy neexistují žádné předměty, touží člověk po předmětech kvůli potěšení; činí tak z nevědomosti a nedostatku zkoumání. *(Poznámka: O procesu zkoumání se pojednává ve druhé kapitole „Mahájógy“.)*
42. Pravda o štěstí a utrpení, jak byla přesně určena moudrými, je tato: vylití mysli ven je utrpení, (její) zvnitřnění je štěstí.
43. *Obaly (míněno pět obalů zdánlivě zahalujících pravé Já – pozn. překl) jsou jako dům tchána (pro novou nevěstu); svrchovaná Skutečnost, která je čirým Vědomím v Srdci, je jako dům rodičů; proto bychom měli odhodit utrpení, které je v prvním a upevnit se v druhém. (Poznámka: Zde je zmínka o návratu nevěsty do jejího rodičovského domu spojeného s úlevou od zkoušek, které ji skličovaly v domě jejího manžela. Návrat nevěsty je zpravidla dočasný, zatímco návrat mysli k jejímu Zdroji musí být trvalý. Obaly jsou těla různé jemnosti zakrývající skutečné pravé Já.)*
44. Touha zveličuje nedosažený předmět své touhy až do velikosti hory Méru; když se touha naplní, zmenší se to, po čem jsme toužili, do velikosti atomu. Není známa žádná propast, která by se dala tak obtížně naplnit jako touha.
45. Když bylo řečeno, že i touhu po svrchovaném stavu nutno zamítnout, je nutné dodávat, že lásku k jiným věcem než k pravému Já, např. k tělu, musí zcela zamítnout ti, kdo hledají osvobození?
46. „Jedinec, svět a Bůh jsou klamným stvořením ve svrchované Skutečnosti, podobně jako had v laně“; když znáš toto, buď šťasten v jednotě s blahoplým Jediným tím, že rozpustíš tuto trojici v Něm.
47. Seberealizace znamená, že svět se neprojevuje jako svět, jako něco, co není pravé Já. Beztužebnost je zamítnutím světa, když jste si uvědomili klamnost jeho povahy. *(Poznámka: Zde se vysvětluje rozdíl mezi mudrcem a náležitě rozvinutým sádhakem. První z nich překročil relativitu, a proto nevidí svět jako svět – jemu se projevuje jen pravé Já. Druhý vidí svět jako my, ale je přesvědčen o neskutečnosti jmen a tvarů, ze kterých se skládá, prostoru, času a ostatních prvků, které tvoří jeho rozličnost. Zakládá-li se beztužebnost na takovém přesvědčení, bývá úplnější, než je-li založena na poznání její bezvýznamnosti jakožto prostředku ke štěstí.)*

3 – Tři stavy

48. Dva stavy – bdění a snění – jsou naplněny tvary a jmény, které jsou jen výtvoři nepokojné mysli – proto jsou oba stejně neskutečné.
49. Částečné rozvinutí já-pocitu (pocitu ega) se nazývá snění. Úplné vyjádření se nazývá bdění. Oba stavy mají stejný kořen v já-pocitu.

50. Není rozumné namítat, že „sen je výtvozem mysli, ale bdění není“. Každý stav ve vlastním čase budí zdání skutečnosti – v tom není podstatného rozdílu.
51. Působením sebeklamající síly mysli se zdá, že stav bdění trvá dlouho a stav snění je krátký; (opravdu však) věc nazývaná čas je (sama o sobě) mentální formou (neskutečnou).
52. Tělo ve snu je zřejmě jiné než tělo bdělého stavu. Když karman způsobí sen, pak mysl nezbytně nabere jiné tělo. *(Poznámka: Karman doslova znamená činnost, zde znamená předchozí činnosti, které určují běh života, jeho potěšení i utrpení. Nic není společné pro bdění a snění vyjma mysli, která je tvůrcem dvou rozdílných světů těchto dvou stavů.)*
53. Výron semene z těla bdícího, který byl způsoben snem o sexuálním spojení se ženou, nutno přičíst rychlosti, s jakou vstupuje mysl do těla bdění, když opustila snové.
54. Kvůli přesvědčení o totožnosti (pravého Já) s obalem inteligence – k němuž je člověk náchylný – panuje názor, že obal blaha přežívá ve spánku. Když je obal inteligence rozpuštěn (při seberealizaci), zůstává jen svrchované štěstí. *(Poznámka: Védántická nauka zná pět obalů (někdy označovaných jako těla – pozn. překl) různých stupňů jemnosti. Nejhrubší je obal potravy, který se skládá z masa a kostí. Následuje obal vitality. Třetí je obal mentální, čtvrtý je inteligence. Všechny jsou aktivní během bdění a snění a stanou se latentními ve spánku. Pátý se nazývá obalem štěstí – sestává z nevědomosti, která přežívá v bezsném spánku, a je odpovědný za návrat připoutanosti po probuzení. Podle mudrce jsou zkrátka čtvrtý a pátý obal jedním a tímtéž. Kdyby byly rozdílné, pak by bylo pro sádhaka možné dosáhnout seberealizace během a prostřednictvím hlubokého spánku. To však není možné, jak je vysvětleno v „Mahájóze“. Aby překročil relativitu, musí sádhak cvičit metody k tomu nezbytné ve stavu bdění, aniž by upadl do spánku či jógového transu. Proto je zřejmé, že poslední dva obaly jsou neoddělitelné.)*
55. Když jsou nečistoty mysli, které jsou bez počátku a které jsou kořenem a příčinou stavů bdění a snění, u konce, pak (tento) stav tupého, bezsného spánku se sám přemění ve stav transcendentálního Vědomí (což je přirozeným stavem pravého Já).
56. Tak jako ve skutečnosti čtyři (hrubší) formy hmoty neexistují odděleně od éteru (prostoru), tak i mudrc nepojímá tři stavy za skutečně oddělené od transcendentálního stavu. *(Poznámka: Pojmenování užitá v originále je turíja, což doslovně znamená čtvrtý. Zde se nezamýšlí doslovná přesnost, jinak by tyto tři stavy, které jsou částmi světa, byly skutečné; přesný výraz je „atíta“, což znamená transcendentální. Tento předmět je probrán v „Mahájóze“.)*
57. Při poskytování informací těm, kteří dosud nepřekonali nevědomí (které přetrvává) ve spánku a kteří se upevňují v transcendentálním stavu, se říká, že existují (tyto) tři stavy, čtvrtý (transcendentální) stav a další překračující čtvrtý. *(Poznámka: Toto prohlášení není možno brát zcela přesně a přísně. Bhagaván jasně prohlásil, že existuje pouze jeden transcendentální stav nazývaný turíja, správně však atíta.)*
58. Pokud je jedinec (ego, individuální duše), který má pocit žití ve (třech) stavech, stavy jsou zažívány. Když tím (egem) přestane být, v důsledku pátrání po pravém Já, pak zbude pouze transcendentální stav, který (jediný) je skutečný.

4 – Pravda o vázanosti

59. Tzv. džíva, který není nic jiného než uzel mezi čirým Vědomím a necitným (tělem), a který vzniká v těle jako „já“, je sám o sobě vázajícím i svázaným, obojím najednou.
60. Tito blázniví herci, kteří se válí v bídě relativní existence, jsou pouhými přeludy, promítanými proměnlivou představivostí na oblohu čirého Vědomí, na skutečné pravé Já. *(Poznámka: Mnohost osobností je nutným důsledkem pocitu ega, který je vymezen vždy v jednom z nespočetných těl spatřovaných myslí; ego není skutečnější než těla.)*
61. Člověk se stává nevýznamným džívou a trpí nekonečnou bídou pro svůj pád z původní nebojácné přirozenosti jako vlas odpadlý ze (svého místa) na hlavě. *(Poznámka: Zde zmíněný pád se ve skutečnosti neodehraje. Pravda stvrzovaná zkušenostmi mudrců říká, že nikdy nebylo pádu. Podobná prohlášení si nekladou nárok být nejvyšším slovem Pravdy. Odtud pocházejí otázky: „Jak došlo k tomu, že pravé Já spadlo od svého přirozeného stavu“ a tak podobně, a ty jsou nepřípustné. Když byly takové otázky kladeny, pak mudrc zpravidla odpověděl: „Zjistěte, kdo jste vy, který tuto otázku klade.“)*
62. Toto ego je (nutno pokládat za) ducha ustanoveného Bohem k tomu, aby držel tělo v pořádku, dokud není spotřebováno ovoce (běžného) karmanu, „který se měl prožít“.
63. Světsky vázaný člověk je vězněm ve svém těle a je polknut hadem móha tím, že zapomněl na svou pravou přirozenost a stává se tak vyhnanecem ze světa skutečného Já. *(Poznámka: Pojem móha zde znamená klam, že štěstí možno obdržet z předmětů, kterými se zabývají smysly. Použití slova svět, v souvislosti s pravým Já, je vždy obrazné, nikoli doslovné, protože pravé Já překračuje všechny světy.)*
64. Podivné je vskutku toto: Mája, totiž mysl, je neskutečná, ale ti, kteří jsou uštknuti tímto (neskutečným) hadem, ztrácejí své životy. *(Poznámka: Ztráta přirozeného stavu je ztrátou skutečného života; ztráta života smrtí těla není skutečná.)*
65. Níže než vepři jsou ti, kteří zastávají víru, že tělo, které skutečně přeměňuje sladce vonné jídlo (po snědení) v pach, je pravým Já. *(Poznámka: Fyzické tělo je špinavější i než samotná špína, protože dovede přeměnit dobré jídlo v bláto.)*
66. Džíva (individuální duše), který se nazývá „já“, ve skutečnosti neexistuje, jestliže vůbec existuje, pak je pouze svrchovanou Skutečností, podobně jako zdánlivý had je pouhým lanem (ve kterém se jeví).
67. Mysl, je-li v zajetí tužeb, stává se omezenou a jako džíva nekonečně trpí; tatáž mysl je sama o sobě svrchovanou a Neomezenou Bytostí, jakmile se oprostí od tužeb a neklidu. *(Poznámka: Co se nazývá džívou není ničím jiným než ego-myslí, což zase není ničím jiným než zdáním ve skutečném pravém Já; tento jev odvozuje svou vitalitu a dlouhý život od tužeb. Když pátráním po pravém Já všechny touhy vyhasnou ve zkušenosti nazvané Seberealizace, ego-mysl také přestane a zůstává jedině pravé Já.)*
68. Jelikož narození a smrt vzešly z ideje „já jsem tělo“, nesmrtelnost, která je přirozená pravému Já, se realizuje, jakmile pomatení přestane.
69. Tak jako desátý člověk – v historce o deseti mužích – počítal (ostatní) vynechávaje sebe jako prvního, tak člověk vynechává své vlastní pravé Já a myslí na smyslové předměty. *(Poznámka:*

Uvedená historka je důležitým přirovnáním z advaity védánty, zpodobňující svrchované učení, že totiž skutečné pravé Já není nikdy ztraceno a že se nemusí znovu objevovat – že to, čeho je zapotřebí, je vzdání se mylného názoru. Povídka je taková: 10 mužů překročilo řeku a pak se spočítali, aby si byli jisti, že nikdo nechybí. Avšak každý z počítajících zapomněl počítat sám sebe. Tím došli k závěru, že desátý je ztracen. Šel okolo cizince, a když zjistil příčinu jejich smutku, přesvědčil je, že žádný se neztratil tím, že požádal jednoho, aby je znovu spočítal. Když počítající došel k číslici devět, vynecháváje sebe jako předtím, cizinec přiměl počítajícího, aby počítal sebe jako desátého. Zde tedy desátý nebyl nikdy ztracen a také pravé Já není nikdy ztraceno, jen přehlíženo.)

70. Lidé opomíjejí zkoumání „jaký jsem nyní“ a pošetile se ptají „čím jsem byl předtím“ a „co budu potom?“ (Poznámka: Rádoby filozofové velice touží po tom, aby okultními prostředky zjistili nějaká fakta o svých předchozích zrodech a také se dozvěděli něco o zrodech budoucích. Takové otázky vznikají z myšlenky, že jsou nyní vtělení. To však není pravdou. Pravé Já je vždy volné a bez těla. Osvobození je zde a nyní. Prostor a čas jsou pouhými iluzemi, a proto je chybou zaměstnávat se podobnými otázkami.)
71. Dživa pochází z Neomezené Bytosti jako pták, který vyskočil z hnízda a lítá v oblacích (a nezbytně se vrací do hnízda) a zaručeně (se vrátí a) ponoří do svého Zdroje, totiž do Neomezeného, i navzdory překážkám. (Poznámka: Všechna individua jsou stejně předurčena k tomu, aby dosáhla svrchovaného stavu. Někteří jej dosáhnou dříve, jiní po mnohých zrozeních. V tom tkví veškerý rozdíl. Názor o věčném zatracení je nelogický. Advaita védánta zamítá toto dogma, protože odporuje svědectví mudrců.)
72. Vnitřní význam (biblického) vyprávění, že Ježíš po ukřižování vstal z mrtvých a odebral se do nebe, byl guruem vysvětlen takto:
73. Tělo je křížem, pocit jáství se nazývá Ježíš; dosažení stavu skutečného pravého Já vyhasnutím tohoto pocitu, je zmrtvýchvstání. (Poznámka: Tělo se podobá kříži, poněvadž rozličné zkušenosti vtělené existence vedou nepřímo – pomocí rozlišování – k vyhasnutí ega.)
74. Všichni lidé, kteří dosáhli tohoto stavu, jsou (stejně) Syny Božími, protože překonali máju a jsou hodni uctívání. (Poznámka: Křesťanské dogma, že Ježíš je jediným Synem Božím, není potvrzeno.)
75. Je-li tzv. dživa, který vyvstal z temnoty (nevědomosti), jsa podoben člověku, který předstírá, že je přítelem ženicha (viz povídka), donucen uprchnout před pátráním (po skutečném pravém Já), pak pravda o skutečném Já vyjde najevo sama od sebe. (Poznámka: Jde o tuto povídku: Kdesi se slavila svatba a přišel tam muž, který předstíral, že je družným přítelem ženicha. Byl ihned vpuštěn. Po chvíli však nastaly pochybnosti a věc se začala zkoumat. Když se o tom podvodník dozvěděl, okamžitě se vytratil. Zde je podvodníkem tzv. dživa, kterého je nutno se zbavit pátráním po skutečném pravém Já.)
76. Není třeba se obávat, že ve stavu bez ega se pravé Já ztratí. Kdo se kdy ztratil sám sobě ve spánku, kdy není ego? (Poznámka: Rádoby filozofové si pletou ego s pravým Já, a proto se obávají stavu bez ega. Že je to nerozumné, je dokázáno běžnou zkušeností. Za zdravého, bezesného spánku, který přirozeně nastává u zdravých lidí, zažíváme intenzivní pocit štěstí, což je znamením, že pravé Já existuje. Tak i bez odvolání na jiná sdělení je jasné, že tito lidé nemají pravdu.)

77. Jedině budeme-li si vědomi pravdy o pravém Já, zbavíme se utrpení a žádným jiným způsobem – avšak zapomenutím na pravé Já jsme si způsobili tuto relativní existenci plnou nekonečného utrpení.
78. Kdo skončil s myšlenkami a přebývá v míru a bez tužeb jako neomezená Skutečnost – Vědomí – Blaho, je pevně usazený ve Svrchovaném Tichu.

5 – Odvozené (nepřímé) poznání

(Poznámka: Stav osvobození se nazývá „Sebepoznání“ a je to matoucí výraz. Jeho přesný význam je vysvětlen v poslední kapitole. Zde musí stačit, když prohlásíme, že pojem „poznání“ tu nenese stejný význam, jaký má ve světských záležitostech. V tomto oddílu pojednáme o příkladu špatného pochopení, které vzniká z užití tohoto slova. Poznání objektů je jednak přímé a jednak odvozené. Poznání je přímé, když je předmět přítomen pro mysl nebo smysly. Proto poznání vlastních pocitů nebo vjemů, stejně jako poznávání přítomných předmětů prostřednictvím mysli, se nazývá přímé poznání. Kde je objekt vzdálen či je pro takové poznání jinak nedosažitelný, tam je jakékoliv poznání objektu jen poznáním odvozeným – je pouhým úsudkem. Tento rozdíl je zcela správný, co se týče věcí, které nejsou pravým Já. Zkrátka, tzv. přímé poznání samo o sobě je jen odvozené, protože poznání není nikdy bezprostřední. Vzniká pomocí prostředníka – mysli nebo smysly. Na druhé straně pravé Já není nikdy nepřítomné a z tohoto důvodu není nikdy neznámé. Jak mudrc zdůrazňuje, každý o sobě ví, že je. Toto poznání je vždy bezprostřední a nezcižitelné. Každý myslí a říká „já jsem“ a k tomu připojí přívlastek a říká „já jsem takový a makový“, z čehož vyplývá, že má zvláštní tělo, fyzické či mentální nebo oboje. Připojení přívlastku je ve skutečnosti odečtem. Redukuje totiž neomezené pravé Já – vyjádřené jako „Já jsem“ – na omezenou bytost. Když odhlédneme od těchto omezení, tak zjistíme, že není nikoho – ani červa, který by neznal své pravé Já. To je proto, že pravé Já je pravé Já, a proto není nikdy nepřítomné. Rádoby filozofové si nejsou vědomi tohoto hlubokého a zřejmého faktu, a proto se dopouštějí chyby, že zacházejí se skutečným Já jako s něčím nepřítomným, a proto schopným odvozeného poznání pomocí knih či jinak, ba se dokonce se takovým tzv. poznáním spokojí. Zde stanovená a vyjasněná pravda říká, že pravé Já není předmětem takového poznání, takže sádhak nebude sveden z cesty.)

79. Jako jsou rákšasové (ironicky) nazýváni punjadžana (spravedlivé bytosti), tak podobně nepřímé poznání pravého Já (které není nikdy nepřítomné – jakoby snad mohlo být něčím nepřítomným) je označováno za poznání. *(Poznámka: Rákšasové jsou řád stvoření analogických s Titány ze starých legend. Jsou zpravidla nepřátelští vůči ostatním stvořením a jsou popisováni jako soustavně nepoctiví. Před věky se vtělili jako lidé. Tato teorie vysvětluje nárůst zlovůle mezi lidmi. Nicméně ve starých naukách jsou zmínky o tom, že se někteří mezi rákšasy projeví jako výjimečně ctnostní a zbožní.)*
80. Jestliže voda fata morgány poslouží k uhašení žízně a namalovaný oheň poslouží k uvaření jídla, pak je možno získat osvobození z pouhého knižního poznání. *(Poznámka: Odvozené (nepřímé) poznání založené na knihách nebo dosažené mentálním pochodem není nepřátelské pocitu ega, jehož vyhasnutí je prvořadé pro osvobození. Může dokonce dát nový život egu, a tak odkládat osvobození na neurčito. Ve skutečnosti je knižní znalost přidavným zdrojem vázanosti pro ty,*

kteří jsou jí uspokojeni, namísto aby se snažili dosáhnout opravdovou zkušenost ústřední Pravdy, jak se uvádí v knihách.)

81. Pouze předměty poznatelné pěti smysly mohou být nepřítomné. Pravé Já je pro všechny vždy stejně přítomné. (Ale lidé) jej chtějí poznat pomocí knižní znalosti, jako kdyby ono bylo nepřítomné.
82. I kniha, kterou sádhak horlivě studoval s tím, že dávala pravé poznání, bude pro něj zcela zapomenuta a ztracena, jestliže se jeho mysl stočí dovnitř a začne cvičit způsobem předepsaným pro seberealizaci (totiž pátráním).
83. Kdo počíná chápat, že esence veškerého knižního učení spočívá ve vyjádření, že mír mysli je osvobozením, ten musí (zajisté) provádět utišování mysli. Proč by měl pokračovat ve studiu knih?
84. Jako se nezralá dívka může domnívat, že svatební veselí jsou manželským potěšením, tak člověk, který neprožil zkušenost Pravdy, se domnívá, že knižní vědění je (totožné se) zkušeností.
85. Takový člověk, jsa mylně přesvědčen, že získal pravé poznání, zatímco neprožil Zkušenost, si dovoluje zkoušet umem své inteligence i znalce Pravdy, který je pevně zakotven v transcendentálním tichu. *(Poznámka: Mudrci je možno správně porozumět intuicí a ne pouhou inteligencí. Intuice je schopnost, která spí ve světském člověku. Stojí uprostřed mezi lidským rozumem a svrchovanou moudrostí, kterou je seberealizace. Intuice je podobná ve své podstatě inspiraci. Inspirace je jen příležitostně aktivní. Intuice je častější. To je jediný rozdíl mezi nimi.)*

Kapitola II – Zkoumání

6 – Uctívání (oddanost)

86. Pravdou svrchovaného Bytí je jediná Neomezená Skutečnost, která překonává veškerou relativitu a je základní substancí „Já“, které je základem světa. *(Poznámka: Ego, které je pocíťováno jako „já“, je startovním bodem všeho stvoření, protože bez ega nemůže žádný projev světa existovat. Jakmile ego ve spánku zmizí, pak projevy světa přestanou. Proto se říká, že ego je základem světa. Ego je projevem v neomezené Skutečnosti, která je věčnou substancí, bez níž se nemůže žádné ego či mysl jevit. Odtud plyne, že jedině Neomezené je skutečné. Trojice (totiž Bůh, duše a svět) objektů jsou jenom iluzorním zdáním v Neomezeném. Ale to platí jen, když ego zhyne ve světle seberealizace. Ego – ačkoliv je neskutečné – se považuje za skutečné a nelže v ústech egem posedlého člověka, když říká, že Bůh není skutečný. Pro sádhaka je pravdou, že Bůh, jako takový, je skutečný. Védánta říká, že nekonečné je neosobní, a že Bůh je osobní aspekt skutečného pravého Já. Pokud se sádhak považuje za osobu, je pro něj Bůh také osoba. Jak je vidět, ve védántě je dostatek prostoru pro uctívání.)*
87. Jenom ten, jehož mysl uzrála svrchovanou oddaností k Němu, může dosáhnout osvobození pomocí horlivého pátrání po pravém Já a stočením mysli dovnitř.
88. Moc Boží milosti a pátrání po pravém Já formou (otázky) „kdo jsem já?“ – obě společně vedou hledajícího (sádhaka) k Srdci a poskytnou mu svrchovaný stav, který je stavem (jeho vlastního) skutečného pravého Já.
89. Jestliže Bůh – který je v Srdci – nestočí mocí Své milosti mysl (sádhaka) dovnitř, jak někdo může dosáhnout míru ponořením se do Srdce pouhou silou vlastní mysli, která je nespolehlivá?
90. Když plnění povinností podle předpisů (posvátné nauky) nezplodilo oddanost k Svrchované Bytosti, pak je všechna taková aktivita k ničemu. Ba je (i) rovna hřešení, protože způsobuje (novou) vázanost. *(Poznámka: Činnosti předepisované ve svatých knihách, jsou-li více či méně nesobecky prováděné, očišťují mysl a uschopňují ji k oddanému uctívání, které mysl dále očišťuje a vede k seberealizaci. Je-li tato činnost prováděna za sobeckým účelem, přináší omezené odměny ve formě potěšení zde či na nebi. Tato potěšení prohlubují touhu po nich a vytvářejí tak začarovaný kruh, který způsobuje trvalou vázanost.)*
91. Když ani (bohové) Váju a Agni nebyli schopni zvednout či spálit pouhé stéblo trávy (v přítomnosti Boha), jak by mohl egem posedlý člověk něco dokázat (svým vlastním úsilím, když nebude podporováno Boží Milostí)? *(Poznámka: Zde je zmíněna povídka z Kenopanišady: „Bohové vyhráli boj nad asury (dábly) a mysleli si, že to bylo mocí jejich vlastních sil. Zapomněli, že to byla Boží milost, která je v boji podržela. Aby je naučil pokoře, objevil se před nimi Bůh ve formě záře. Indra, král bohů, napřed poslal Agniho (oheň) a pak Váju (vzduch), aby zjistili, o koho se jedná. Bůh se jich zeptal po řadě, co svedou a každý z nich nějak vychloubačně odpověděl. Agni byl požádán, aby spálil stéblo trávy a Váju je měl zvednout. Oba však byli zahanbeni pro své chvastounství a sobectví. Nakonec přišel samotný Indra, ale tu záře zmizela.*

Před ním se zjevila Uma, svrchovaná Bohyně a vysvětlila Indrovi, kdo se předtím projevil jako stéblo trávy a naučila ho pokoře s tím, aby nezapomínal, že bez Boží milosti nikdo nemůže nic udělat.“ Z této a i z jiných povídek se poučujeme, že bohové (andělé) jsou jen vyšším řádem bytostí a jsou závislí na Bohu.)

92. Člověk, který je oklamán přesvědčením „já jsem tělo“, se domnívá, že Boží svět je vně něho a že je vzdálený. Pravý svět Boží je uvnitř Srdce. (Ve skutečnosti není žádný svět).
93. Poněvadž (vitální) oheň, nazývaný kundalíní, šlehá vzhůru a měsíc, totiž intelekt, plyne dolů, svrchované pravé Já, Slunce Vědomí, které je (jediným) zdrojem obou, přebývá uprostřed nich v Srdci.
94. „Jsou dvě pravé Já, individuální je jedno a Svrchované je druhé“ – to je názor nevědomce. Pravé Já je jen jedno, nikoli dvě. Svrchované je skutečné (pravé Já), druhé je jen klamným vzezřením.
95. Sám Svrchovaný Jediný svítí v srdci každé živé bytosti, jako Já jsem Já, (čemuž je třeba porozumět tak, že) Bůh všechny vyučuje, říká: „Já jsem to jediné (pravé Já) ve všech.“ (Poznámka: Já jsem Já je popisem skutečného pravého Já, protože jeho projev, jako pravé Já, je konstantní, zatímco u ega tomu tak není.)
96. Jsa sám pravé Svrchované Bytí, ale domnívaje se, že je od Něj oddělen, (člověk) usiluje o to, aby s Ním byl spojen, co je podivnější než to?
97. Jako je obloha nedotčena vlastnostmi vzduchu a jinými materiálními prvky (v něm), a jako je slunce nedotčeno činnostmi lidí, tak také On, jsa bez ega, je nedotčen (čímkoli, co se děje ve světě).
98. Moc nad vším a zbožňování všemi jsou u Boha, protože On nikdy neříká „já“ ani ze zapomnětlivosti.
99. (Svrchované) Pravé Já je popisováno, že je menší než malinký atom a větší než to největší, protože Ono je nad dosahem myslí, která sama je nekonečná a atomická.
100. Říká se, že Hari poskytuje osvobození a že Hara dává osvětlení. Avšak osvětlení je pravou přirozeností osvobození. Odtud Hari a Hara je jeden a týž.
101. Boží stvoření neváže. To, co váže, je vlastní stvoření džívy. Je to zpodobněno povídkou, která popisuje, jak ti, jejichž syn byl naživu, nařikali vinou mylné zprávy, a ti, jejichž syn byl mrtev, se radovali. (Poznámka: Zde uvedená povídka je tato: Dva muži, synové různých otců se vydali do Benáresu. Cestou jeden z nich zemřel a druhý do Benáresu došel. Tam potkal svého známého, kterého požádal, aby tuto novinu doma sdělil. Posel však popletl jména a tak řekl tomu, jehož syn byl naživu, že mu syn zemřel, a tomu, jehož syn zemřel, sdělil, že je naživu. Tak obdrželi otcové mylné zprávy.)
102. Oddanost ke guruovi vede Boží stvoření (člověka) bezpečně ke stavu seberealizace, a tak se stává prostředkem osvobození z vázanosti a měla by se proto považovat za příznivou.
103. Boží milost spočívá v tom, že On září v Srdci každého jako pravé Já. Moc milosti nevylučuje žádného, ať je dobrý či není.
104. Když Bůh povzbuzoval Kannapu, který mu byl velmi oddán, aby (Mu) obětoval své vlastní oči, bylo tomu tak proto, aby mu mohl propůjčit svůj vlastní stav, kdy ego vyhasne.

105. Ti, kteří slouží Bohu (Šivovi), protože touží po nějakém objektu, (doopravdy) Bohu neslouží. Slouží vytouženému objektu, a proto nezískávají (pravou) odměnu za uctívání.
106. Pro ty velikány, kteří ve svých srdcích spatřují lotosové nohy Boha, vzchází světlo Vědomí jediného, skutečného pravého Já díky vyhasnutí jejich mentálního potřisnění.
107. Poněvadž Bůh sám je pravým Já v Srdci, je vytrvalá meditace o Pravdě, o sobě samém, uctíváním, oddaností, která se nejvíce Bohu líbí.
108. Poněvadž Jeho jméno je „Já“, hledající, který neustále provádí meditaci o „Já“, bude vzat dovnitř, ke Zdroji Bytí, světu Boha.
109. Říká se: „Naše vlastní já se má stát darem Jemu“, co to znamená? Je naše vlastní já něčím odděleným od jediného Svrchovaného, takže jej Jemu můžeme dát?
110. Člověk je vinen krádeží, když si myslí, že je oddělen od čirého neodděleného Vědomí, které je pravou povahou jediného Svrchovaného.
111. Obětování nás samých Bohu se podobá obětování kousku cukru, odňatému Pánu Ganéšovi, zhotovenému z cukru. Copak existuje nějaká bytost, která je sama sebou a je od Něho oddělená?
112. Skutek, který činíme, když ego slouží jako pokrm Bohu tím, že utišujeme mysl v Srdci silou oddanosti k Bohu, v Jeho pravé přirozenosti (jako pravé Já), je skutečnou obětí nás samých (Jemu). *(Poznámka: Uctívání, oddanost k Bohu jako ke skutečnému pravému Já, je nejvyšší oddaností a vede k utišení, k bezhlasnosti mysli v Srdci a k ponoření ega v Boha, ve skutečné pravé Já. To je pravda o oběti sebe sama Bohu, kterou mají uctívající provádět.)*
113. Obětování sebe sama, skrze vyhasnutí ega, tomu, co je skutečností Boha v Srdci, je konečným výsledkem dlouhotrvající oddanosti k Němu.
114. Kdo spatřuje Pána v chrámu žijícího těla tím, že Jej hledá, ten jedině Jej může vidět neomezeného v chrámu vesmíru, když se stal nekonečným Okem. *(Poznámka: Skutečné pravé Já, realizované, uctívané oddaností nebo pátráním, jak bude dále uvedeno, se popisuje jako nekonečné Oko. Oko z masa je neskutečné, protože je částí těla a je aktivní pouze sdružením s myslí; samo o sobě je neskutečné a neschopné, vidí jedině skrze stín skutečného pravého Já, tj. díky pocitu ega v něm odraženém. Opravdové Oko není nic z toho, je však Vědomím, které je pravé Já, je nekonečné a je jedinou existující Skutečností. Vidět Boha zde znamená splynout s Ním v jedno, jakožto se skutečným pravým Já.)*
- 114a) Kdo uctíval Boha po mnoho životů po způsobu „opičího mláděte“, obdrží svrchované osvícení milostí Boha, skrze oddanost po způsobu „kotěte“. *(Poznámka: Uctívání je popisováno jako dvojí. Popisuje se jako markata – bháva tam, kde uctívající spoléhá na osobní úsilí. Kde se spoléhá jedině na Boha, popisuje se jako márdžára – bháva. Uctívající prvního typu se podobají opičímu mláděti, které se drží vlastní silou matky. Druhý typ se podobá kotěti, které matka přenáší v ústech z místa na místo. Běžným názorem je, že druhý způsob je lehčí. Avšak Bhagaván Ramana nám říká, že první způsob uctívání je pro začátečníka přirozenější, protože pocit ega je v něm silný a skrze oddanost se opotřebovává pouze postupně. Druhá forma se stane přirozenější, když ego téměř vyhaslo. Je rozšířena mylná domněnka, že existuje způsob či cesta, která je dobrá pro všechny, bez ohledu na jedince. Metoda je dobrá či není jen ve vztahu k tomu, kdo se jí má řídit a nikoliv abstraktně.)*

115. Kdo má pocit, že je tělem, zřejmě nemůže uctívat Boha beztvarého. Ať provádí jakékoli uctívání, vždy to bude uctívání jedině v tvaru a ne jinak. *(Poznámka: Tento bod těžko chápe mnoho zaslepených „reformujících“ sektářů. Podvádějí sami sebe, když hlásají uctívání Boha jako beztvarého, což je nemožné pro toho, kdo je poblázněný egem, jak je shora vysvětleno. Budeme-li dostatečně pokorní, zjistíme, že si máme počínat tak, jak je psáno v písmu a na konci na tom nebudeme špatně. Další věta to vysvětluje.)*
116. (Avšak) kdo není schopný uctívání bez tvaru, nakonec obdrží milost Boží osvícením skrze skutečné pravé Já, tím že Jej uctívá v tvaru.
117. Jestliže člověk nabył přesvědčení, že ve skutečnosti neexistuje žádná rozdílnost, poněvadž všechny věci jsou jen projevem Boha ve tvaru, pak cokoliv člověk ve světě činí, je uctíváním Boha.
118. Dny, planety, astrologické jógy, časová období a konstelace, všechny jsou příznivé k provádění uctívání Jeho, který je nejvíce nakloněn těm, kdo chovají (ryzí) oddanost (k Němu). *(Poznámka: Určité příležitosti jsou svaté a účinné k provádění uctívání a jsou pro nováčka nevyhnutelné: Vytrácejí se však a mají se ztráct, když oddanost se stane přirozenější a samozřejmější. Určitá časová období se jeví jako obzvlášť vhodná pro uctívání, tehdy jsou schopni se nadchnout pro uctívání i ti, kterým to jinak snadno nejde.)*
119. Nevědomec se dívá na lásku jako na sedmou chuť. Ona však je (vpravdě) první a nejpřednější ze všech chutí a dává příchut' všem jiným (tzv.) chutím.
120. Jediný (skutečné pravé Já) se stane trojitým. Pro uctívajícího je On Bohem, pro hledajícího osvícení se On stane guruem, a když se mysl v srdci uklidní, pak On sám se (projeví) jako skutečné pravé Já.
121. Nesmrtelná Skutečnost, která poskytuje nejvyšší přízeň, je tím, co zůstává jako zbytek, když individuální (klamné) ego je spáleno v ohni osvícení. Toto je skutečný význam „posvátného popele“ (vibhúti). *(Poznámka: To, co používají uctívající Šivy, jako posvátný popel, je symbolem skutečného pravého Já. Tato idea se připomíná jako memento při používání posvátného popele.)*
122. Věz, že pravdu o rumělkovém prášku (kumkumam užívaném některými uctívajícími) představuje oheň osvícení, který v Srdci spálí klam „já jsem tělo“. Oheň osvícení se dostavuje jako výsledek pátrání po pravém Já.
123. Dokonalou oddaností je vytrvalé ztotožňování se s jedinou všeobjímající Skutečností, která prosvitne, když procesem hledání pravého Já je zcela zničeno klamné já v srdci.

7 – Pravda o guruovi

124. Ten, který hledá osvícení, by se měl přiblížit (jako žák) k džívánmuktovi, k tomu, který je ve Svrchovaném Tichu, a který je šťastný v jednotě se Skutečností a ne k tomu, kdo je sám vázán a (pouze) zná smysl posvátného učení.
125. Ten, který (sám) překročil oceán relativity, může (jedině) pomoci jiným lidem přeplout (stejně). Neosvícený člověk, vybraný (jako guru) jiným neosvíceným, je jako slepý, který vede jiného slepce.

126. I ten, kdo ze sebe setřásl všechny chyby a je božsky obdařen a odešel z domova (jako asketa bez domova), aby prováděl sebekázeň (tapas), ani ten nezíská (úplné) štěstí, nebude-li ve společnosti (kompetentního) gurma.
127. Pokud člověk chová myšlenku „já jsem tělo“, dotud nebude osvícený, i když bude mít velkou sebekázeň (a zásluhu z ní). Dívejte se na něj pouze jako na sádhaka (toho, který je na cestě).
128. Vězte, že ten, který považuje gurma, který dosáhl seberealizace a není ničím jiným než neomezeným čirým Vědomím, jen za (pouhého) člověka, je nejhříšnějším člověkem se špinavou myslí.
129. Svrchovaný Pán se sám projevuje aspirantovi jako guru v lidské podobě, když je potěšen (jeho) oddaností.
130. Forma, ve které lidé vnímají osvobozeného – který je (opravdu) nedotknutelný jako obloha – je ve skutečnosti jen odrazem tvaru toho, kdo vidí (onu formu) – není skutečná.
131. Je omylem, když někdo řekne: „Viděl jsem toho mudrce, uvidím také tamtoho“. Jestliže zná mudrce, který je uvnitř sebe samotného, pak všichni mudrci budou (vidění) jako jeden a týž.
132. Guru obrací jenom neskutečné v nic a (tím) způsobí, že jediné skutečné pravé Já svítí. Tím zabíjí, aniž by zabíjel, klamné ego.
133. + 134. Když velký toulavý slon spatří v noci v pralese oči lva, ztrácí život a je lvem sežrán. Stejně tak ego, jménem „já“, potulující se v džungli relativity, je zabito pouhým pohledem gurma a Jeho milostí je Jím pozřeno.
135. Když slon uzří ve snu lva, probudí se. Podobně guru, který je mudrcem, probudí žáka ze snění v nevědomosti.
136. Jedině mudrci jsou ctnostní, nevědomí ctnosti postrádají. Proto by se měla pěstovat za účelem osvobození společnost mudrců, kteří jsou osvobozeni od nepravdy.
137. Význam rčení, že se nemá přicházet ke guruovi s prázdnýma rukama, je prostě tento: „K tomu, kdo není rozdílný od svrchované Bytosti, by se mělo přicházet se srdcem plným lásky.“
138. Vyučování gurma spočívá pouze v přebývání v Srdci skrze zkušenost jediné Skutečnosti, získanou stočením jednobodové mysli dovnitř, když byla (intelektem) pochopena Pravda.
139. Pravdou namaskáry je pouze to Ticho, ve kterém již ego nevzniká, když bylo (jedinou) příčinou rozdílu mezi žákem a guruem, mezi duší a Bohem.
140. Uctívání gurma spočívá výhradně v tom, že se jeho daru nezříkáme představami „já“ a „mé“, když předtím bylo guruovi podrobena vše, včetně těla.
141. To, co po guruovi zůstává, jsou Jím pronášená slova, plynoucí z moci Jeho vlastní zkušenosti. Vstřebávání těchto darů spočívá v zůstávání v tichu v jednotě s Ním.
142. Pravým uctíváním je rozpustit se v moři stejnorodé esence zkušenosti pravého Já, podobně jako se krupobití rozpustí v moři.
143. Jako jelen uchvácený tygrem (nemůže utéci), tak nebude nikdy opuštěn žák, když na něm spočinul milostiplný pohled gurma. Bude bezpochyby přiveden do stavu kaivalja. *(Poznámka: Stav osvobození, který se také nazývá seberealizace nebo osvícení, je zde nazván kaivalja (absolutní samota), protože v tomto stavu zůstává jako jediná Skutečnost skutečné pravé Já.)*

8 – Pátrání po pravém Já

144. Sádhak, který se naučil rozlišovat mezi skutečným a neskutečným, a který touží dosáhnout osvobození z vázanosti relativní existence, která spočívá v klamném ego pocitu, takový je hoden, aby obdržel poučení.
145. Nejvyšší učení Védánty, prosté všech pochyb, je stav svrchovaného Ticha, způsobený sjednocením Transcendentna s individuální duší (egem).
146. Pro opravdové sádhaky, kteří jsou volní od tužeb (od světského prospěchu), k získání osvobození zcela dostačí zkoumání skutečné přirozenosti bytosti označované slovem „Ty“ a nepotřebují pátrat po pravdě bytí, označované slovem „To“. *(Poznámka: V této a další větě se ukazuje na skutečný záměr védántického učení „To Jsi Ty“. Zde slovo „To“ vyznačuje transcendentální skutečnost nazývanou brahman. „Ty“ označuje skutečnou entitu za zdánlivou osobností žáka, kterému je poučení adresováno. Této nauce lze snadno špatně porozumět a co je ještě horší, nesprávně ji použít. Proto se zde podává vysvětlení.)*
147. Slova „To“ a „jsi“ jsou přidána, aby sloužila (jako pomůcka) ke stočení mysli dovnitř těm sádhakům, jejichž mentalita není ještě zralá pro nic jiného. *(Poznámka: Písmo v této formě nepodává jednotné učení. Na některých místech se dává příkaz hledat a nalézt pravé Já.)*
148. Ó mysli, dosti jsi již trpěla, když ses domnívala „já jsem džíva“. Nepadej do horšího omylu tím, že budeš věřit v „já jsem brahman“. V transcendentálním stavu není nikoho, kdo by odpověděl ke jménu „já“. *(Poznámka: „Já“, které je prvním pojmem výrazu „já jsem brahman“, je neskutečné, tzn., že takováto bytost neexistuje. Její iluzorní projevení přestane, když je získáno osvícení. Proto může tento výraz snadno zavádět a způsobovat větší vázanost, namísto aby přinesl svobodu.)*
149. Člověk si nedělá starosti s myšlenkou „já jsem toto nepatrné tělo“. Jestliže začne myslet „já jsem jediné Svrchované“, zůstane pak ještě něco, o čem by si myslel, že by mohl dělat špatně?
150. Pravou přirozeností skutečného pravého Já v jeho čistotě, je nerozlišené vědomí „Já jsem“. Proto by měl (sádhak) meditovat pouze „Já Jsem“ bez přívlastku, vroucně a vytrvale. *(Poznámka: Zde je ukázáno na bezpečný postup. Jak je vysvětleno v „Mahájóze“, ego je zmatenou směsí skutečna a neskutečného. Jeho skutečno – „Já jsem“ - musí být vyproštěno a musí se o něm meditovat, přičemž cílem je vyhasnutí ega.)*
151. Jediná existující Skutečnost může být zažita pouze těmi, kteří dosáhnou mír utišením vln mysli. Je však nad dosahem těch, jejichž mysli jsou neklidné. *(Poznámka: Mentální aktivitu, začínající iluzí pocitu ega, dále rozšiřuje přelud zmatené mnohosti a roztržštěnosti sebe sama. Když toto vyhasne a mysl utichne, nastane pak to, co je velmi přesně popsáno jako víze skutečného pravého Já.)*
152. Stavů osvobozeného Bytí lze dosáhnout jenom úmrtím. Ale úmrtí nepozůstává z destrukce těla. Mělo by být jasné, že pravá smrt obnáší vyhasnutí ideje „mé“ a „já“.
153. Když ses vzdal prvotního hříchu, který spočívá ve ztotožnění se s dále vyjmenovaným, pak zjistíš, že nejsi fyzické tělo ani vitální energie, ani smyslové orgány, ani mysl ani uvažovací schopnost, ani ego.

154. Mysl je vedena k dokonalému klidu v Srdci, pátráním po skutečném, pravém Já formou (otázky) „kdo jsem já“, když světské jevy přestaly. Bytí, které svítí jako „Já Jsem“, je tvé skutečné, pravé Já.
155. Když člověk porozuměl shora uvedené podstatě učení Védánty, která je velmi jemná, pak by se měl zabývat pátráním po skutečném, aby klidem mysli získal osvobození.
156. Všechny myšlenky lidí jsou navlečeny na niti myšlenky „já jsem (toto) tělo“. Všechny myšlenky (proto) přestanou, jestliže se sádhak ponoří do Srdce, hledaje (praktickou odpověď na otázku) „kdo já mohu být?“.
157. Když se všechny myšlenkové vlny mysli takto uklidní, pak Pravda nás samých (skutečné, pravé Já) sama od sebe prosvítá jako: Já jsem Já, ego zemře a štěstí je zřejmé. *(Poznámka: Verše 156 a 157 sdělují nauku, jak je vyjádřena Bhagavánem Ramanou ve druhé a třetí sloce jeho tamilské písně „Átma vidjá“.)*
158. Pátrání představuje rozhodnutí spatřit skutečné pravé Já v Srdci, pomocí mysli soustředěné na otázku „kdo jsem já“. Není jím však intelektuální přesvědčení (o pravém Já) dosažené úvahou.
159. Tento stav (seberealizace) nemůže být dosažen žádnou jinou metodou mimo pátrání v Srdci - ani množstvím činnosti, ani pránájámou, či jakýmkoliv jiným prostředkem.
160. Ačkoli ticho mysli může vzejít ze zvládnutého dechu či jiného takového cvičení, přece mysl není žádným z těchto způsobů definitivně ztišena, jako je tomu při pátrání po Pravdě v sobě.
161. Aniž by se zkoumala pravá přirozenost „konajícího“ apod., mluví se o čtyřech cestách ve světě, totiž jógách činnosti atd., pro konatele, dále pro toho, který je oddělen (od Boha), pro toho, kdo je oloupen (o pravé Já) a pro toho, který je (si vědom toho, že je) nevědomý a touží po pravém poznání. *(Poznámka: Čtyři různé cesty – karmajóga, bhaktijóga, rádžajóga a džňánajóga jsou předepisovány za předpokladů, že ten, který je provádí, je přirozeně konajícím, jsa oddělen od Boha a odpadlý od stavu dokonalosti, jinými slovy skutečný nevědomec. Tyto předpoklady jsou nesprávné, což bude zřejmé, jestliže sádhak půjde napřed metodou pátrání, která je zde vyučována. Proč tomu tak musí být, je vysvětleno v další větě.)*
162. Stav bytí ve skutečném pravém Já, který se získává pátráním „kdo je konající?“ nebo „kdo je ten oddělený?“ nebo „kdo je ten odpadlý?“ nebo „kdo je ten nevědomec?“, tento stav sám o sobě je všemi (čtyřmi) cestami.
163. Tímto způsobem byla jasně ukázána nesmírná nadřazenost cesty pátrání po pravém Já (vičára) guruem (Ramanou). Proto je tato cesta – totiž pátrání po pravém Já – jak On to vyučoval, nejvyšší ze všech jóg (mahájógou).
164. Vězte, že přesvědčení, že vesmír má své bytí v nekonečné obloze Vědomí, totiž v pravém Já, je pevným sídlem pro cvičení mentálního klidu.
165. Pokud žije ego, soubor trojice (*triáda – objekt pozorování, pozorující a proces pozorování – pozn. překl.*) se také objevuje. Člověk by měl vytrvat v cvičení (pátrání) pokud se soubor projevuje.
166. Upevněním mysli na skutečné pravé Já, byste si měli během života na zemi podrobit jak libost, tak nelibost, vznikající z dobrých a špatných skutků (vaší minulosti).

167. Opravdové podrobení mysli znamená být v čirém vědomí (jímž člověk ve skutečnosti je), rozpuštěním klamu „já jsem mysl“, (což se stane) když aktivity mysli utichnou. *(Poznámka: Kontrola mysli, jak se o ní běžně usiluje, se provádí pouhým potlačováním jejího obvyklého mentálního ladění. To je nepřirozené, jak je řečeno v Gítě: „Všechny bytosti sledují své zakořeněné povahy, potlačování nic nezmůže.“ Přirozená metoda, jak podrobit mysl, je uvedena výše).*
168. Skutečné zvládnutí dechu je přebývání ve vlastní skutečné přirozenosti jediného Osvíceného tím, že setrváváme v pátrání po pravém Já a zamítneme zvyk mysli pojímat svět jako skutečný.
169. Ti, kteří se oddali pátrání po pravém Já, nikdy nesklouznou z cesty pro omyl. Cesta pátrání je vede k svrchovanému stavu svým vlastním světlem, podobně jako slunce.

9 – Chování sádhaka

170. Poněvadž ne-vzpomenutí (na skutečné pravé Já) je samo o sobě smrtí, jediný předpis, závazný pro hledajícího (pravé Já), je, aby pečoval o nezapomínání – a o nic jiného.
171. Dokud obřady sádhakovi pomáhají, ať je má v úctě. Ale jakmile se mu stanou překážkou při pátrání, pak ať je opustí.
172. Poněvadž provádění vlastních (pravidelných) povinností způsobuje zapomínání na pravé Já, je nezbytné sádhaka upozornit, aby se nezaměstnával činnostmi, které se týkají jiných.
173. Byť by sádhak z nepozornosti neuposlechl příkazy svatého učení, jako poctivý žák by neměl zavinit porušování toho, co mu guru sdělil.
174. Nejmocnější tapas (mentální kázeň) spočívá v setrvávání v míru při vzdávání se egoismu a pocitu konatele (činnosti) se zkušeností, že Bůh koná vše. *(Poznámka: Zde se doporučuje mír mysli a nikoli nečinnost. Bůh napovídá z nitra - antarjámín (vnitřním vedením) – a když je mysl klidná, volná od vášní, pak pobídka jednat pochází přímo od Něho a má se uposlechnout).*
175. Když takto přebývá ve vůli Boží, sádhak by měl usilovat o správnou metodu, vyučovanou guruem, dokud nepřestane být sádhakem tím, že v něm vyhasne ego.
176. Ačkoliv je mnoho předpisů, které se mají dodržovat, předpis jíst správné jídlo se prohlašuje za dostačující pro sádhaka k tomu, aby dosáhl cíle, tj. stavu skutečného, pravého Já, ježto správná strava zvyšuje kvalitu sattvy. *(Poznámka: Ve védántické literatuře se kvalita sattvy popisuje jako příznivá pro zdar osvícení. Existují ještě dvě jiné kvality, totiž radžas a tamas, které jsou pro dobrý život více nebo méně škodlivé. Všechny tři jsou detailně popsány v Bhagavadgítě, v kap. XIV, XVII, XVIII).*
177. Bhagaván Ramana říká, že břicho proklíná toho, kdo jí, aniž by mu dal možnost odpočinout si (zotavit se). *(Poznámka: Shora zmíněné shrnuje smysl tamijského verše mudrce, ve kterém břicho mluví k duši, dživovi, a vyčítá mu jeho způsob útisku: „Ty mě nenecháš ani na půl hodinky odpočinout, ani se na půl hodinky jídla nezříkáš, nikdy si neuvědomuješ, ty utiskovateli, jak trpím. S tebou není možno vyjít!“)*

178. Pravidlo, které pojednává o jídle, říká, že máme dát břichu (tj. žaludku a ostatním trávicím orgánům) dostatek času k zotavení se a pak, když se dostavil hlad, má se mírně pojíst sattvická strava. *(Poznámka: Kapitola XVII Gíty obecně vysvětluje, co je sattvická strava).*
179. Meditace o jménu nebo slovu, uctívání forem Boha apod., pomáhají při praxi pátrání tím, že vykořeňují stará poskvrnění mysli. *(Poznámka: Džapa v originálu znamená upevnění mysli na jméno Boží či na mantram.)*
180. Tak jako nepokoj sloního chobotu je zastaven tím, že dáme slonu podržet řetěz, tak nepokoj mysli je zvládnut meditací o jménu nebo tvaru *(Boha – pozn. překl.).*
181. Touha po potěšení nikdy nezmizí tím, že jí vyhovíme (ba naopak), přibývá víc a více, tak jako oheň při obětech. Je dobré to mít na paměti a být ostražitý.
182. Pokud ego neodumřelo, je pro sádhaka vhodná pokora. Přijímání poct od jiných není dobré.
183. To, co je lehké, plave na vodě, co je těžké, padá ke dnu – z toho nevyplývá, že nadřazenost plyne z vysokého postavení a méněcennost že plyne z nízkého (ve světském slova smyslu).
184. Sádhak, který se vzdal názoru, že je tělo a již nemyslí, že „má rodinu“, je nadřazený asketovi, který si myslí „jsem asketa“. *(Poznámka: Myšlenka „já jsem asketa“ je založená na prvotním omylu na prvotním hříchu – že „já jsem tělo“.)*
185. Hrnc nabere vodu a klesne ke dnu. Trám nenabírá vodu a neklesá ke dnu; (tak také) kdo je připoután, je svázaný. Nepřipoutaný není spoután, i když přebývá doma.
186. Jako je řídicí blok nutný pro (správnou) jízdu vozu, tak je strádání nezbytné pro sádhaka, aby měl úspěch v praxi. *(Poznámka: Vůz chrámu, tradičním způsobem vyrobený, je řízen během jízdy, a aby nesjížděl stranou, použijí se občas dřevěné bloky, aby se tak brzdila kola.)*
187. Ó sádhaku, překonej strádání s chladnou myslí a s pevnou vírou, že utrpení přichází z milosti Boží, aby napomohlo ustálit mysl.
188. Pro sádhaka je lepší být v takovém světském postavení, které způsobuje u ostatních lidí soucit, než aby byl ve stavu, kdy mu jiní závidí. *(Poznámka: Být zámožný ve světském smyslu, znamená zpravidla překážku pro duchovní pokrok.)*
189. Když jakýkoliv čin přinese ovoce, nestaňte se pyšnými s názorem „toho se dosáhlo mým přičiněním“, (nýbrž) upevněte se v přesvědčení, že Bůh je milostivý.
190. Když vytoužený úspěch nebyl dosažen, neměli bychom zastávat názor, že příslušná činnost nepřinesla ovoce. Z ovoce (činnosti) se dá vyvodit, že činnosti přinášejí plody (v běžném smyslu) z milosti Boží a ne pouhým lidským úsilím.
191. Když jsme se dopustili špatného činu, neměli bychom jej sebeláskou zakrýt, ale měli bychom se rozhodnout napříště jednat správné a vyhnout se chybám.
192. Když sádhak přehlíží chyby jiných a vidí jen jejich přednosti, podrží svou mysl čistou a jeho celý život bude příjemný.
193. Krásné na sádhakovi je, když je ve všech záležitostech bezstarostný, s klidnou myslí, bez tužeb a bez nenávisti.
194. Sádhakův nepřítel nenávidí ego (v sádhakovi), to, které sádhak zamýšlí zlikvidovat. Podobně jako kovadlina a kovář jsou vlastně přátelé.

195. Přivlastňovat si něco, co není všem dostupné a zvláště si myslet „to je mé“, není pro rozlišujícího sádhaka správně, poněvadž to znesvěcuje ideál rovnosti. *(Poznámka: Takové přivlastňování by znamenalo prosazování individuality, což znamená posílení ega.)*
196. „Osudem“ je nutno rozumět činnost, kterou jsme dříve vykonali s úsilím. Proto správně řízeným úsilím lze osud vyčistit.
197. Sádhak by neměl jednat, jak se mu zachce, ani aby dosáhl dobrého výsledku. Jestli je čin vykonáván nesprávným způsobem, stává se hříšnou činností. *(Poznámka: To je jasná odpověď na otázku: „Ospravedlňuje výsledek prostředek?“ Výsledek nikdy neospravedlňuje prostředek. Prostředek se musí ospravedlňovat sám.)*
198. Kdo si chce zasloužit boží milost, neměl by ze žádného důvodu zabíjet jinou bytost, jelikož nevládne uměním ji znovu oživit.
199. Dobrý čin je jedině takový, který se vykonává s mírumilovnou čistou myslí. Každý čin, který se vykonává se vzrušenou myslí nebo s žádostí, je hříšný.
200. Co mají získat tapasem ti, kteří jednájí s mírumilovnou myslí, bez připoutanosti k předmětům tohoto klamného světa a s utišenou aktivitou mysli?
201. Nejmocnější tapas je, když sádhak zachovává mír mysli a Bohu přenechává všechna svá světská břemena.
202. Jako zrna, která jsou bezprostředně u čepu ručního mlýnku, (nejsou rozdrcena), tak i ti, kteří vzali útočiště v Bohu, nejsou dotčeni nejkřutějším strádáním.
203. Ti, jejichž mysli jsou pevné v lásce k Bohu, podobni magnetické střelce, která ukazuje stále na sever, nikdy se pro nevědomost neodchylují od přímé cesty.
204. Nikdy se netrapte přemýšlením „kdy dosáhnu ten stav?“ Tento stav překonává jak prostor, tak čas a není ani daleko ani blízko.
205. Skutečné pravé Já existuje svobodné a esencí svého bytí vše proniká. Jak by On mohl být svázán klamem? Sádhaku, nebuď takto malomyslný. *(Poznámka: Sádhak by si měl dát pozor na malomyslnost. Pro tu je lékem víra v slova guru, že vázanost není skutečná.)*
206. Myšlenka „já jsem nestálý džíva“ vznikla proto, že se nedržíme nehybného pravého Já, jímž opravdu jsme. Sádhak by měl tuto domněnku vyhladit a zůstat ve svrchovaném tichu.
207. K ukončení nepokoje mysli je dobrý následující prostředek: Dívat se na všechny věci, které vnímáme, i na vnímajícího, jako na pravé Já.
208. I čistou myšlenku, která sloužila k vytěsnění nečisté, nutno odvrhnout (když splnila účel), podobně jako odhazujeme trn, když posloužil k vyndání jiného trnu.
209. Mysl má meditovat jen o pravdě nedvojnosti. Nevykonávej však žádnou činnost s vírou v nedvojnost. Ideu nedvojnosti nutno s láskou chovat a opatrovat vzhledem k jakýmkoliv věcem, ale nikoli vzhledem ke guruovi. *(Poznámka: Učení, že v transcendentálním stavu, kdy není ego, je pouze jediné čisté vědomí, se poskytuje jako protijed k pověře, že dvojnost je skutečná, a to těm, kteří jsou touto pověrou zajati. Tito se mají od ní uvolnit meditací a pátráním. Učení nezamýšlí, že se má týkat činností, protože činnost pochází z opačné ideje, že jedinec je konající. Je jisté, že by ji špatně použil, a tak zhoršil svou stávající vázanost. Jediný, kdo jej nemůže nesprávně použít je ten, kdo nepotřebuje toto učení, tj. mudrc. Je k politování,*

že tento zdravý příkaz je celkem málo známý. Sádhak musí vždy jednat dle nejlepších pravidel, platných i pro ostatní. To znamená, že v chování musí zachovávat rozdíl mezi morálním a nemorálním tak, jakoby byla dualita skutečná. Je propastný rozdíl mezi mudrcem a pouhým sádhakem, ať ten je jakkoliv výjimečný. Na to se nesmí zapomenout. Pravidlo chování je vzato z Tatvópadeše, což je menší dílo, které se připisuje Bhagavatapada Áčárja Šankarovi.)

210. Já (*myšleno osobní já – pozn. překl.*) je odrazem pravého Já v zrcadle mysli a pohyby mysli jím pohybují. Zastavit pohyb (a uvést odraz v klid) znamená upevnit mysl na nehybné pravé Já.
211. Mnoho je těch, kteří hledají pravé Já v Sútra Bhášja, ale nenalézají Je. Nezapomínejte, že pravé Já je nutno hledat v Srdci (nikoli v knihách či kdekoliv venku).
212. Všechno zkoumání toho, co není pravé Já, které se podniká za přehlížení skutečného, pravého Já, je marností a podobá se počítání ustrížených vlasů u kadeřníka.
213. Chvění těla pro strach, který přichází k meditujícímu z jeho pocitu „já jsem tělo“, přestane, jakmile dosáhne úplnosti bytí jako absolutní vědomí.
214. Jako domorodý potápěč vynáší perly tím, že se ponoří s připásaným kamenem, tak podobně je třeba nalézt pravé Já, ponořením se do Srdce, když jsme zatíženi nepřipoutaností.

Kapitola III – Zkušenosť

10 – Osvobození

215. Osvícení, štěstí, nesmrtnost, samota, osvobození, spojení s Bohem, přirozený stav, transcendentální stav, nirvána, zrození, dobrý cíl, odepření,
216. nelhaní, Ticho, přetrhání pout, naplnění všech přání, stav bez mentálního zabarvení, mír, nemít co vykonat, vyhasnutí mysli,
217. nejvyšší stav, dokonalé uctívání, svrchovaná řeč, sebevláda, pravé Já, nejpilnější milost Boží - to jsou (některá) pojmenování zažití svrchovaného, pravého Já.
218. Když se mysl stane tichou vyhasnutím ega, kdo je pak podřízen připoutanosti? Ego samo o sobě je připoutaností a podřízené vazbě, není jiné vázanosti.
219. Nikdy nebylo svázanosti pro pravé Já, které je jedinou Skutečností. Ono je vždy volné a sebe si vědomé. Ten, který je vázaný, je klamný džíva (ego).
220. Osvobození je simultánní vymizení myšlenek o svázanosti a volnosti, pomocí pátrání „kdo jsem já, který je spoután?“
221. Kdo jsou oproštěni od mysli a kteří dosáhli přirozený stav uvědomění pravého Já, neomezeného jako obloha a vždy vědomého, ti nejsou nikdy v temnotách nevědomosti.
222. Tři skupiny činnosti jsou vymazány u mukty (osvobozeného), protože jeho pocit, že je konající vymizel. Pocit, že je konající se vytratil zároveň s egem, které (samo) bylo konajícím.
223. Nic nezůstalo, o co by měli usilovat ti, kteří se pevně usadili v tomto stavu. Je třeba vědět, že jsou nad nezbytností cokoli dělat, že poznali vše, co je třeba poznat, že jsou volni od všech pochyb. *(Poznámka: Jediné, co je zapotřebí poznat, je pravé Já. Jestliže toto je poznáno, zjišťuje se, že nic jiného již není k poznávání. To je kategoricky prohlašováno později ve verši 270.)*
224. Osvícený, který je sjednocen se Svrchovaným Vědomím – podoben řece, která splynula s oceánem – se v těle již více nezrodí.
225. Ačkoli pro okolí vypadá, jakoby byl vtělený, (sádhak) by měl vědět, že je (ve skutečnosti) bez těla. Tím, že se vzdal pocitu „já jsem tělo“, je pouze jeho tělo podrobno běžnému karmanu. *(Poznámka: Karman se dělí na tři rozdílné kategorie: a) karman, který přivedl nynější tělo do existence a který je zdrojem libých i nelibých zážitků tohoto života (zde uváděn jako běžný karman), b) karman, který uzraje v dalším životě a c) tzv. zásobní karman, ze kterého se části budou přelévat do druhých dvou kategorií, během následujících životů. Dosažením osvobození přestanou na džívánmuktu působit všechny karmany. Běžný karman má moc se vyplnit na těle, ježto však ve skutečnosti nemá tělo, je jím džívánmukta nedotčený.)*
226. Ten, který nevnímá iluzorní objekty (myslí a smysly) a usnul v Srdci, je široce bdělý. Všichni ostatní jsou pohrouženi v hlubokém spánku (nevědomosti).

227. Spí ten, který si myslí, že sen o tomto světě se odehrává za bdění, když přehlíží skutečné pravé Já, jehož přirozeností je neustálé bdění. Avšak osvícený je vždy bdělý.
228. Stav osvobození může být popsán jako věčný spánek bez jakéhokoliv probuzení nebo jako věčné bdění nepřerušované spánkem. *(Poznámka: Transcendentální stav, nazývaný mukti, je v přesném slova smyslu jediným skutečným bděním. Avšak z hlediska nevědomce se popisuje také jako spánek. Kdo dosáhl tento stav, ten již nespatřuje tento snový svět tak, jako nevědomce. Tento názor je skrytě vyjádřen v Gítě veršem II, 69: Co je pro všechny tvory nocí, je pro toho, kdo se ovládl, (dobou) bdění. V čem bytosti zůstávají bdělé, není než nocí pro mudrce, který zří.)*
229. Odpadnutí od vlastního přirozeného stavu – který je ze všeho nejdražší a je jím dokonalé štěstí – znamená smrt. Naproti tomu upevnění se v tomto přirozeném stavu milostí svatého gura, znamená věčné zrození.
230. Zrození (ve světě pro nevědomost a touhu) je v pravdě kvůli smrti; a (každá) bytost zmirá pouze proto, aby se (opět zrodila ve světě; (ale) smrt ega je skutečnou smrtí i věčným zrozením (nezastíněného smrtí).
231. Když moře zaplaví břehy, žádné stvoření se neudrží (a musí se znovu narodit), stejně tak, když se rozlije vědomí pravého Já, nemůže vzniknout myšlenka ega. *(Poznámka: Stav osvobození je negativně popisován jako stav bez ega. Negativní popisy jsou nejvýstižnější ze všech možných popisů, jelikož pozitivní popis je nemožný.)*
232. Proto pro džívánmuktu nemůže existovat pocit užívání si. Stav čistoty překonává potěšení a je volný od pólů libosti a nelibosti. *(Poznámka: Všechno úsilí o přesnou definici stavu osvobození nutně odumře, protože slova jsou nástrojem ega a tento stav je bez ega.)*
233. Odpadnutí pěti pochev od toho, kdo se stal pevným v extázi ticha milostí Svrchované Bytosti, bylo Sugatou nazýváno nirvánou. *(Poznámka: Sugata je jedním ze jmen Bhagavána Buddhya, který pojmenoval stav bez ega jako nirvána. Význam sdělení je ten, že velký učitel poukazoval na stejný cíl, jaký je zde zmiňován.)*
234. Jako měsíc přestane zcela svítit, když na východě vzejde slunce, podobně když vzejde slunce čirého vědomí, pak sebe-prohlašování džívy okamžitě přestane. *(Poznámka: Nedá se předpokládat, že džívánmukta má nějakou vlastní vůli. Jedná tak, jak mu napovídá božská přirozenost. Když o něm mluvíme jako o osobě, musíme také vědět, že jeho osobnost není od Boha odlišná.)*
235. Jsou zmiňována tři zbarvení mysli, z nichž nejvýznačnější je pocit ega ve vztahu k vlastnímu tělu. Zbylá dvě mají kořen v prvním. Když první je odstraněno, (ostatní) dvě se také ztratí.
236. Touto metodou smrtelné se stane nesmrtelným a mysl, která je nesmírně nepokojná, zůstane bez pohybu jako zchromlý člověk tím, že je osvobozena od přání.
237. (Učený) hovoří o osvícení jako o myšlence nekonečného tvaru. Avšak myšlenky jsou (nezbytně) konečné. Mukta je volný od myšlenek, jsa podoben řece, která se rozplynula v moři (která je bez pohybu).
238. Čiré Vědomí, které vzhází při smrti ega jako svrchované mlčení, je transcendentální řečí, když mysl byla v Srdci oproštěna od myšlenek. *(Poznámka: Řeč i mlčení jsou v tomto stavu totožné. Rozdíl vzniká rozrůzněním jediného vědomí prostřednictvím ega-mysli.)*

239. Svrchované mlčení, bytí-vědomí-blaho, ve kterém všechny věci mají zdroj, proniká uvnitř i vně. Je tím, co mudrci nazývají džňánou.
240. Stav bytí skutečného, pravého Já – džňána, je (pravé) stávání se Bohem, věčný mír, stav nad třemi stavy (totiž bděním, sněním a spánkem), je pokladem nezávislosti.

11 – Nedvojnost

241. Když milostí Boha, která je snadno získávána oddaností, mysl utichne v Srdci, je pak zažíváno Jediné, které je (jak) světlem i oblohou (prostorem), ve kterém mysl a vše ostatní se zdá existovat. *(Poznámka: Jediná Skutečnost, která je čistým Vědomím, je jediným zbytkem ve stavu bez ega. Bylo již vysvětleno, že mysl začne fungovat jediné, když vyvstane pocit ega. Jelikož tento pocit má formu „já jsem toto tělo“, uvědomění si těla se děje současně se zrozením ega. Tímto mysl a svět – jehož tělo je součástí – vystávají současně, jsou neoddělitelné do té míry, že se vnucuje, že tito dva jsou jedno a že svět je jen subjektivní zkušeností a není objektivní realitou. Pokud ego přežívá a svět je vnímán, skutečné pravé Já prakticky neexistuje, ale jakmile ego vyhasne, pravé Já se projeví. Otázka zní, zda svět pokračuje v projevu, když je pravé Já realizováno. Odpovědí je, že svět sleduje cestu mysli, která se podílí na osudu ega, což je v tomto verši rozvedeno. Verš říká metafyzickou pravdu, že mysl a zároveň svět, který se v ní subjektivně projevuje, nemají nezávislou existenci, ale jsou projevem skutečného pravého Já. Projevuje-li se pocit ega, pravé Já se spatřuje jako toto všechno. Když pocit ega nakonec přestane, namísto toho, že by bylo jen dočasně latentní, jak je tomu po čas spánku, pravé Já se projeví takové, jaké samo o sobě je, a již nikdy se neprojevuje jako svět, kterým nikdy nebylo. Proto je zde popisováno jako prostor či obloha, ve kterých se jeví mysl a její obsahy, a jako světlo, pomocí kterého se projevují. Mahářiši vysvětlil, že mysl je téměř nekonečná, když v sobě zahrnuje vnější prostor a všechny ostatní světy. Ale mysl je zase obsažena v pravém Já. Aby to bylo srozumitelnější, pravé Já je popisováno jako obloha vědomí, na rozdíl od vnější oblohy prostoru. Bytí – Vědomí není jedinou podstatou klamného projevení se světa, ale také světlem, které umožňuje, že klamně projevení spatřujeme a bereme chybně za skutečné. Bude to srozumitelnější, přirovnáme-li pravé Já k osvětlenému plátnu biografu, které umožňuje podívanou a na němž se obrázky projevují a zase mizí. Že se svět nemůže projevit, když se pravé Já objeví, jaké opravdu je, tomu možno porozumět z analogie hada a lana. Hada opravdu není odlišný od lana. Vidíme-li lano, je zřejmé, že jsme přestali vidět hada, jelikož existuje pouze jedna věc. Stejně, je-li realizováno pravé Já jako takové, není možné je nadále chybně pojímat za svět. Zeptáme-li se, jak je možné, že svět se projevuje jako objektivní skutečnost, když je vlastně jen subjektivním zjevem, pak odpovědí je, že se odehrává přesně totéž, co při snění. Mysl má schopnost vytvářet zevně zdání skutečnosti a promítnout do ní svět, který je pouze uvnitř. Jelikož mysl je neskutečná, pak svět, který představuje, je také neskutečný. Může vzejít otázka: „Copak svět nepokračuje v projevu pro ty, kteří jsou nadále v nevědomosti?“ Odpověď pak musí být ve shodě s touto nevědomostí. Pro ty, kterým je jejich ego samo vlastní, pro ty se bude svět projevovat, dokud se nepřestane projevovat jeho příčina, ego. Zde možno citovat jasné učení Mudrce, že: „Svět existuje, existuje-li ego; svět není, není-li ega.“ Srovnej také s poznámkou k verši 259.)*
242. Obloha čistého Vědomí se podobá žárovému pohřebišti, kde zůstává pouze Jediné, když klamně ego bylo sežehnuto (v ohni seberealizace) jako les spálený velkým požárem.

243. Žádný předmět se neobjeví v přítomnosti skutečného Já, ježto vše je spáleno v nic ohněm čirého vědomí. Zůstává jediné pravé Já, neomezené oko, ve svrchovaném stavu. *(Poznámka: Vidoucí je subjekt a spatřovaná věc je objekt, mezi oběma je oko. Je-li oko fyzické, jsou viděné předměty hrubohmotnými formami, protože vidoucí sám je spatřován jako tělo, hrubohmotná forma. Je-li mysl okem, pak jak objekt, tak subjekt jsou jemné, nicméně trojice vidoucího, viděného předmětu a spatřování stále zůstává. Je-li okem pravé Já, pak jak objekt, tak subjekt se do pravého Já ponoří a nejsou vidět žádné jemné či hrubé formy. V tom případě není nástrojem zření oko, ale vědomí, bez kterého žádné spatřování není možné. Poněvadž ve stavu, kdy je pravé Já okem, není nic vidět, ani žádný jedinec, popisuje se tento stav jako neomezené oko.)*
244. V mé vizi (pravého Já) jsem jen Já sám, ty nejsi; v tvé vizi jsi jen ty; ve vizi Skutečnosti je pravé Já vším. Když je pravda hledána, pak Já sám jsem vším. *(Poznámka: Význam toho je, že mnohost individualit, která potřebuje tři zájmena „já“, „ty“ a „on“, je neskutečná, protože je jen jedno skutečné Já za všemi egy – individualitami.)*
245. Jak si může člověk, který nezná pravé Já a jehož vědomí je omezeno (na tělo), představit (přirozenost) stavu osvíceného jediného, který si kromě pravého Já není ničeho jiného vědom, když získal zkušenost neomezeného Já?
246. Jedině pravé Já je skutečné. Vše ostatní je iluzorní. Proto nakonec (když je realizována pravda) všechno jiné se z představy vytratí a zůstane jen pravda o sobě samém.
247. Ve stavu mlčení, ve kterém není ega a myslí, kdo je ten, který se nazývá já, aby řekl „já jsem brahman“? *(Poznámka: Seberealizace je volně popisována jako to, v čem duše spatřuje sebe jako brahman. Avšak jakýkoliv popis tohoto stavu je nutně nepřesný nebo zavádějící a vyvstává nutnost jej opravit jiným či mnoha jinými, a to se týká popisu „já jsem brahman“, což je jen myšlenkou a není čistým vědomím. V čistém vědomí, ve skutečném, pravém Já nemůže vzejít myšlenka, protože by tu muselo být ego, aby myslelo „já jsem brahman“.)*
- 247a) V řeči dvojnosti jsou možné různé otázky a odpovědi, nikoli však v tichu nedvojnosti. Takto vyjevil áčárja Ramana transcendentní povahu nedvojnosti.
248. Kde není párů protiv, časoprostor, činnost, ani její výsledky, ani jakákoli jiné ne-já, které obsahuje dvojnost, tam je Neomezené Zření. *(Poznámka: Co bylo popsáno jako neomezené oko, je zde popisováno jako neomezené zření. Popis je třeba chápat v poetickém a nikoli doslovném smyslu.)*
249. Jako vlhkost, sladkost a svěžest jsou ve skutečnosti vodou a ne třemi různými entitami, tak i ve zkušenosti pravého Já, skutečnost, vědomí a extáze jsou jen skutečné pravé Já.
250. V tomto neproměnném stavu skutečnosti, který učí představitelé védánty, není času, rozdílu osob (jakožto já, ty a on) a není triády. *(Poznámka: V každém mentálním procesu či činnosti jsou tři prvky, které pocházejí z rozdílnosti subjektu a objektu. Tím máme např. trojici poznávajícího, poznávaného předmětu a procesu poznání nebo trojici konajícího, předmětu, na který se působí a samotného činu atd. Ve stavu bez ega tyto trojice nejsou.)*
251. Jako je jediný (nedělený) prostor vnímán různě, když je ztotožněn s hrcem nebo domem, tak i blahoplňné vědomí (pravé Já) se pojímá jako duše a Bůh. Ve skutečnosti mezi těmito dvěma není rozdílu.

252. Jako dvě postavy ze santalového dřeva vyřezané v podobě pána a služebníka (jsou obě jen santalové dřevo), tak i Bůh a duše jsou Skutečnost, totiž brahman – neliší se.
253. Jako se jedna a tatáž žena, aniž by se proměnila, označuje jako „manželka“ apod. (podle vztahu toho, kdo o ní mluví), tak neměnné pravé Já je vnímáno lidmi zcela různě, když jejich mysli jsou zabráný světskými záležitostmi.
254. Osvobození nemá poznání rozdílnosti ani nerozdílnosti. Okolnost, že nevzniká poznání rozdílnosti, mudrci označují za „poznání nerozdílnosti“. (Poznámka: Odstavec číslo 338 nutno číst s touto větou.)
255. Tak jako nevědomec spatřuje objekty smyslového vnímání, protože jeho mysl míří ven, tak ti, jejichž pouta jsou rozlomena, si uvědomují jen vědomí, které je skutečnou podstatou všeho projevení.
256. Poznávání toho, co není pravé Já, je možné jen, pokud je pravé Já vnímáno jakoby ve tvaru. Když člověk realizuje beztvaré pravé Já, komu má vzejít poznání toho, co není pravým Já?
257. Boží tvary, stejně jako tvary světa, nechť se projevují, dokud člověk nerealizuje pravé Já. Když je pravé Já realizováno, pro koho jsou pak tyto formy skutečné? (Poznámka: *Idea skutečnosti tvaru obsahuje v sobě přítomnost vidícího, ego. Ve stavu bez ega není možné spatřovat formy, a proto otázka, zda-li jsou skutečné, nevznikne u toho, kdo je bez ega.*)
258. Jestliže je v Srdci získán stav bytí pravého Já pomocí vytrvalého vylučování myšlenek (dotazováním), pak obloha čirého Vědomí bude sama zářit bez čehokoliv jiného (subjektu či objektu).
259. Ego (zřící) je neskutečné. Tento svět spatřovaných předmětů je také neskutečný. Mysl, která si obojí uvědomuje, je (také) neskutečná. Pouze obzor čirého vědomí zůstává (v seberealizaci) skutečný. (Poznámka: *Cokoliv se projevuje a v nevědomosti se bere za skutečné, nutno vztáhnout k příčině čili k původnímu zdroji. Pravé Já nemá vztahu. Všechny pokusy stopovat jevové předměty k němu se ukazují jako neuspokojivé, jak je dobře známo těm, kdo se neupínají k žádné víře a kteří se proto nazývají „advaitisté“. Předpokládá se hypotetický zdroj, advaitisty nazývaný mája a múla prakti jinými. Že je mája neskutečná, to je umně sděleno v knize, která se nazývá Jóga Vasištha veršem: „Ó Rámo, taková je mája, svým vlastním vyhasnutím propůjčuje štěstí; nelze nikdy pochopit, čím ve skutečnosti je, protože když usilujeme nalézt pravdu o ní, ona zmirá.“ Zkoumání máji směřuje k egu, jakožto počátečnímu bodu a dokládá-li se pravda o egu, mája mizí a na jejím místě stojí pravé Já. Proto ani sádhak ani ten, kdo dosáhl cíle, nemůže nám sdělit, čím je. Nicméně mudrc však ví, že mája ve skutečnosti není. Že tomu tak je, je zřejmé z naprostého neúspěchu všech vědců a metafyziků, těch, kteří nevědí, že pravdu mají hledat uvnitř, když chtějí stopovat svět k nějaké dokazující příčině, ať jediné či mnohostnní. Závěry jedné školy myšlení jsou zbořeny závěry jiných, čímž možno jen dokázat, že jsou všechny mylné. Bhagaván Šrí Ramana nám říká: „Velká neshoda mezi vědeckými a metafyzickými teoriemi dokazuje, že hádanku vesmíru nelze rozluštit jinak než dotazováním se po pravém Já pomocí otázky „kdo jsem já?“. Ve stavu seberealizace se neděje žádné tvoření. Naleznete pravé Já a takto si uvědomte, že tvoření nebylo nikdy.“ Hledání původu světa je vždy odsouzeno ke zklamání, podobně jako kdybychom chtěli vysledovat rodokmen syna neplodné ženy. Srovnej také s poznámkou k odstavci 241.)*

260. Vyrožím esenci učení, jak jej prohlašují upanišady: když smrtí ega je realizováno pravé Já jako stejné se svrchovaným Vědomím, pak zůstává pouze pravé Já, které je čirým Vědomím.

12 – Vědomí

261. Transcendentální stav, který je osvobozením, se nazývá vědomí pravého Já. Je pravé Já objektem Vědomí nebo je Vědomí totožné s pravým Já? *(Poznámka: Původní pojem pro „vědomí pravého Já“ je „sva-džňanam“, složené slovo, spojující dvě slova, které znamenají „pravé Já“ a poznání neboli vědomí. Může to znamenat dle tvarů sanskrtské gramatiky jak „vědomí o pravém Já“, tak i „vědomí sebe sama“. V prvním případě však nutno pravé Já brát jako objekt. Je nutno zvážit otázku, který z těchto dvou výkladů možno přijmout. Odpověď je podána v dalších dvou větách.)*
262. Jelikož je nezvratné dokázáno stejnou zkušeností všech, že pravé Já je jedno, tak se pravé Já nikdy nemůže stát objektem Vědomí, proto první výklad sem nezapadá. *(Poznámka: Zde je zdůrazňováno, že každý je si vědom jenom sebe sama. Každý se tituluje „já“, o nikom jiném se nezmiňuje jako o „já“. Proto jsou všichni zajedno, že je pouze jedno pravé Já a vše ostatní je tím, co není pravé Já. To je díky skutečnosti, říká Mudrc, že opravdu existuje jedině jedno pravé Já, ačkoliv je mnoho těl. Jestliže je pouze jedno pravé Já, pak nemůže nikdy nastat vědomí o pravém Já, jak tomu je v případě objektů. Proto je první výklad nepřijatelný.)*
263. Trojice poznávající, poznání a poznané v transcendentálním stavu neexistuje. Vědomí je pravou přirozeností pravého Já. *(Poznámka: Tím zůstává jedině druhý výklad a nutno jej přijmout. Tím je stvrzeno učení předchozích oddílů. Důsledky vycházejí najevo v dalším textu.)*
264. Akt poznávání (neboli stát se vědomým) je zde popřen, protože ve svrchovaném stavu není žádného předmětu k poznání. Nevědomost je také popřena, protože není jiného bytí než bytí znalce. *(Poznámka: Přirozenost Vědomí ve svrchovaném stavu je jedinečná. Poznání a nevědomost jsou ve dvojnosti oboje možné. Ani jedno však v nedvojnosti. Proto ono negování.)*
265. Zapřením nevědomosti se odhaluje, že pravé Já není necitné. Necitné je to, co svítí vědomím jiného. Pravé Já svítí svým vlastním světlem, jelikož je povahou Vědomí. *(Poznámka: Pravé Já je Vědomí. Ono je samo svítící, tudíž tento stav není shodný s nevědomostí, ani to není stav poznání, protože není objektů.)*
266. Pro toho, kdo se dívá ven (na předměty), pro toho existuje jak poznání, tak nevědomost. Vědomí v případě „toho, kdo poznává sebe sama – pravé Já“ – je volné od obojího, je vždy stejné povahy.
267. Být je jedinou přirozeností pravého Já, které je vždy zažíváno ve formě „já jsem“. To je čiré Vědomí, o kterém je řečeno, že trvá ve stavu mukti.
268. Stav čirého Vědomí je nehybný stav mysli, osvobozený od myšlenek, a proto je tichý jako moře bez vlnek.
269. Nevědomec, jehož mysl je stočena ven, hledí poznat všechny věci jednu za druhou. Neví, že poznáním Vědomí, jsou poznány všechny věci. *(Poznámka: Mylné představy, které jsou možné*

stran Vědomí, jež je zde popisováno jakožto podstatná povaha pravého Já, jsou zde sebrány a vyjasněny.)

270. Jestliže člověk nezná pravé Já, ale zná všechny ostatní věci, k čemu je mu to? Ale jestliže pozná pravé Já, co má ještě jiného poznat?
271. I když člověk zná jemné věci, které nejsou snadno k poznání, nestane se moudrým. Jedině až pozná čiré Vědomí, kterým všechno poznává.
272. Poznání vztahující se na objekty, ke kterému dochází u toho, kdo nemá poznání pravého Já, by se mělo pojímat jako nevědomost. Poznání pravého Já – které je známo jako osvobození – je jediné (pravým) poznáním.
273. To, co je špatně nazváno poznáním, je mnohonásobná znalost forem objektů jako šperků (zhotovených ze zlata), neboť správně pojmenované poznání je jediné, čiré a neměnné jako zlato, ze kterého jsou šperky zhotoveny.
274. Bude osvícený, který dosáhl svou skutečnou vlastní přirozenost, čiré Vědomí, považovat za poznání to, co bereme za tvar objektů, co vyvěrá z pocitu „já jsem tělo“ a co je bez chuti?
275. Čiré Vědomí, které je povahou skutečného pravého Já, je bezpříčinné, věčné, transcendentální, je nehybným základem trošky objektivního poznání, které přichází k žijícím bytostem.
276. Jaký jiný základ, mimo toto Vědomí, které je nezávislé na objektech, by mohl existovat pro projevení tohoto vesmíru pohybujících se a nepohybujících se objektů?
277. Výsledkem pravého poznání je praktická zkušenost, že to, co vypadá neskutečné tím, že je skryté (klamným projevením), je jediné skutečné, a to zdánlivě skutečné ego, nazývané džíva, že je neskutečné. *(Poznámka: Pojem poznání se týká pravého Já a ve větě „poznávat pravé Já“ je zavádějící, protože pravé Já se nikdy nestane objektem. Výsledná chybná pojetí jsou vyjasněna popisem pravého Já jakožto Vědomí v jeho prvotní povaze, jakožto již dříve existujícího pozadí objektivního poznání s varovnou připomínkou, že to všechno je výsledkem pocitu ega a není ve skutečnosti poznáním. Je dále prohlašováno, že objekty samy o sobě nemají existenci mimo objektivní poznání, které samo je neexistující. Z toho vyvěrá otázka: co se skrývá ve výroku, že poznání toho, co není pravé Já, se rovná ničemu? O tom pojednává další věta.)*
278. Říká se, že osvícený „ví všechno“. Jak to? Ve stavu bytí jako pravé Já, které se nazývá osvobozením, co by se mělo poznat?
279. Pobláznění, vzniklé z poznání mála, skrze neklidnou mysl, by se velmi zvětšilo, kdyby bylo vše poznáno!
280. Tomu, kdo je přesvědčen, že ví málo, písmo říká, že Bůh ví vše. Ve skutečnosti však Bůh, který je jedinou neomezenou Skutečností, nepoznává nic (protože v pravdě pro něj není nic, co by měl poznat). *(Poznámka: Řekne-li se, že Bůh zná všechno jiné mimo sebe, pak z toho vyplývá, že je nevědomcem. Řekne-li se, že zná sebe, pak toto prohlášení nemá smysl.)*
281. To, co je (volně) nazýváno vševědoudností, je jen čiré Vědomí, ve kterém není poznáváno nic jiného než pravé Já. Nemyslí se tím specifické poznání (předmětů či událostí) v prostoru a čase. *(Poznámka: Výraz vševědoudnost nutno brát v obrazném slova smyslu, nikoli doslovně, protože stav seberealizace je zcela bez dvojnosti. O Bohu se nedá prohlásit, že je bez osvícení. V jeho*

případě je třeba brát tento výraz pravdivě pouze v přeneseném slova smyslu, nikoliv v doslovném. Tento stav je popsán jako poznávání všech věcí, protože není ničeho, co by se mělo poznat.)

282. Při meditaci o učení gurma je poznáváno, že to, co bylo (v ne-vědomosti) pojmáno jako džungle vázaností, není nic jiného než obloha mlčení čirého Vědomí a že všechno ostatní je jen sněním.

13 – Pravé Já

283. V srdci každého je akšára i původ všech akšár, která je čirý a sebe osvčující a poskytuje osvčení, a to vše je jedině skutečné. Kdo by to dokázal popsat? *(Poznámka: Slovo akšára znamená písmeno v abecedě, jehož doslovný význam je „nehybnost“. Písmena jsou takto nazývána, protože se relativně nemění, zatímco slova z nich složená, podléhají změnám. V doslovném slova smyslu toto slovo znamená neměnnou a neměnicí se Skutečnost, která je zde prohlašována za totožnou se skutečným, pravým Já.)*
284. Mlčení, kterému vyučoval Bůh - guru (Dakšinamurti) u nohou fíkovníku, představuje původní zdroj všech slov a je posvátným slovem, které není nikdy zkresleno.
285. Čiré Vědomí, které má formu „JÁ JSEM“, je pravdou o pravém Já. Není tím myšlenka v mysli, protože mysl je mrtvá, když je ego mrtvé. *(Poznámka: Zde je rozlišeno ego a pravé Já. Skutečné, pravé Já je čisté „Já Jsem“, zatímco „já jsem“ ega je omezené připojením přívlastku typu „já jsem to“.)*
286. Čiré Vědomí, které má formu „Já Jsem“ a které překračuje (tři známé stavy v nevědomém životě), nemá žádného nabývání či klesání, jak tomu je u bezvýznamného ega. Svítí věčně, bez přerušování, blahoplň a nad veškerou relativitou.
287. Svrchovaným Blahem je, když se mysl stane tichou a když čiré Vědomí, které je Skutečností, bez přestání svítí jakožto „Já Jsem Já“.
288. Tři kategorie – stvořitel, stvořené a svět – mája, tvořivé Vědomí, které si s nimi hraje, a místo kde si hraje – to všechno je jen čistou Skutečností. *(Poznámka: Stvoření se připisuje síle, která se nazývá mája. Tato síla je pouze hypotetickou entitou, ve skutečnosti neexistuje, poněvadž ve zkušenosti pravého Já zůstává pouze pravé Já. Dále bude neskutečnost stvoření vysvětlena analogií pohybujičích se obrazů na plátně kina.)*
289. Neomezená Skutečnost je (bez pohybu) jako promítací plátno, na kterém se projevují pohybujičí se obrazy. Duše, svět a Bůh jsou jako pohybujičí se obrazy. Jediné Neomezené je Skutečné.
290. Ačkoli tyto (tři) jsou neskutečné, nejsou odlišné od svrchované Skutečnosti (brahman). Avšak svrchovaná Skutečnost je (od těchto tří) odlišná, protože existuje bez nich ve stavu seberealizace.
291. Ten, který spatřuje měnicí se objekty (duši, svět, Boha), nevidí neměnnou svrchovanou Skutečnost, totiž brahman. Ten, který vidí svrchovanou Skutečnost, vůbec nevnímá měnicí se podívanou.
292. Mysl (nevědomého) je velice omezená, když přehlíží pravé Já, které je (jako) neměnné plátno, a vidí pohybujičí se obrazy jako individuální jáství, další obrazy jako jiná „já“ a jako svět.

293. Jako obloha není žádným způsobem dotčena formou a seskupením mraků, tak ani skutečné, pravé Já není nijak dotčené zrozením či smrtí těla.
294. Ve stavu nedvojnosti není vyhlídky v tom smyslu, že by vzešla myšlenka „jsem šťastný“, protože pravé Já překračuje štěstí. Není něčím, co by mělo formu štěstí. *(Poznámka: Pravá přirozenost pravého Já se často popisuje jako blahaplná či jako blaho. Tento popis však není náležitý. Je náhražkový, než může žák pochopit přesnější popis. Nejbližší tomu je, že pravé Já je ve stavu tripti, což je možno přeložit jako beztužebnost.)*
295. Pravdou o skutečném pravém Já je, že nezrozená a nesmrtelná svrchovaná Skutečnost, která je základní substancí, působí svou mocí tak, že všechno to, co je neskutečné, vypadá jako skutečné.
296. Tak, jak se má plátno kina k pohybujícím se obrázkům a jak se má základní tón ke stupnici, podobně skutečné pravé Já – věčné, neměnné brahman je v poměru ke světu jako jeho základní substance.
297. Tvrdí-li se, že (individuální) duše, která se ztotožňuje s tělem, je tělem jiné duše, pak ta druhá je skutečné Já. První je jistě neskutečná, protože je jen tělem. *(Poznámka: Zde je pečlivě prozkoumáváno dogma váhavých dualistů. Lidé této víry připouštějí, že z pěti známých obalů (těla) první tři nejsou pravé Já. O čtvrté vidžňánamája kóše se říká, že je pravé Já. Když toto prohlásili, připouštějí však, že individuální pravé Já je tělem Boha, ánandamája. Šrí Ramana nám říká, že proces zamítávání obalů, při kterém vidžňánamája je seznána jako pravé Já, se zde nesmí zastavit, ale musí být prováděn dále, dokud nejsou zamítnuty všechny obaly, které jsou těly, až zůstane jen to, co nemůže být zamítnuto, co není tělem, ale je pravým Já.)*
298. (Tzv.) džíva je nestálý a pohybuje se nahoru a dolů jako loukoť u kola, není pravým Já, které je nehybné a věčné jako osa kola; to jediné je skutečné pravé Já.
299. Toto nespící, oči nezavírající božství, které z vnitřku řídí intelekt a přitom jím není poznávané, to je skutečné, pravé Já *(Poznámka: Vidžňánamája kóša, obal, o kterém kvalifikovaní dualisté věří, že je pravým Já, představuje uvažovací schopnost, intelekt. Je částí jemného těla a je necitný. Zdá se být citný kvůli světlu čirého Vědomí, pravého Já, které se v něm odráží.)*
300. Jedině skutečné, pravé Já je nekonečné, všechno ostatní je bezvýznamné. Nespátřujeme nic jiného než pravé Já, které stojí za to, aby bylo získáno odevzdáním sebe sama.
301. Každé uctívané Božství se objeví (ve vizi) a zase zmizí. Pravé Já, Self, je věčně přítomné, a proto jediné Ono je skutečným Božstvím. *(Poznámka: Uctívající, kteří nevědí, že pravým Bohem je skutečné Já, mají někdy vizi Boha ve zvláštním tvaru, ve kterém si Ho představují. Ježto On je skutečné pravé Já a je bez tvaru, pak jsou tyto vize neskutečné, a proto také mizí. Slouží však k tomu, aby vzrostla a upevnila se oddanost uctívajícího a tak vize přispívá k jeho osvobození skrze milost. Pravá vize Boha je v seberealizaci a možno ji popsat jakožto věčnou vizi Boha, protože pravé Já nemůže nikdy zmizet. Formy Boha jsou pouze v relativitě. Existují, dokud žije ego.)*

14 – Všeobecné

302. Věz, že ze všech věr je nejlepší svrchované mlčení, které vzniká po vyhasnutí ega, které představuje semeniště rozdílů věr. *(Poznámka: Víra jako taková je domněnka, chovaná ego-myslí a není určena přírodou k tomu, aby sloužila jako nástroj pro chápání Pravdy, která je nad relativitou. Proto všechny víry jsou nějakým procentem špatné a je jim určeno, že budou překonány, když se přiblíží seberealizace. Mlčení, které je realizací, není v žádném slova smyslu vírou. Být bez jakékoliv víry, ne ze skepticismu, ale pro stav bez ega, je zde prohlašováno za nejvyšší stav. Ten, který je v tomto mlčení, nezatrácuje, ale stvrzuje všechny víry, jak bude později ukázáno.)*
303. Mlčení, které je bezprostředním zážitkem pravého Já, a ve kterém nevznikají žádné debaty typu „to není – to je, je jedno, je dvojí, je mnohonásobné apod.“, to jediné je pravou vírou a nic jiného.
304. Jelikož mlčení je stejně vyvážené ke všem (vírám), nejsou různorodé víry v kontradikci k mlčení a jako cesty k realizaci jsou přijatelné.
305. Sádhak ať provádí (sádhany) podle své víry tak, jak chce. Neměl by se zaplétat do rozmluv, které se týkají jiných věr, čímž jen způsobí, že se mysl odvede od svého vnitřního cíle, a to všechno pro (egoistickou) připoutanost k vlastní víře. *(Poznámka: Chybou věřících je, že jsou ochotni velebit svou víru tím, že útočí a odsuzují víry jiných, namísto aby vykonávali sádhanu podle vlastní víry.)*
306. Víra, která je propletená logickými argumenty, ale neukazuje lidem pravdu o pravém Já v Srdci, podobá se hluku na tržišti.

15 – Džívánmukta

307. Když člověk takto pozná (přímou zkušeností) své vlastní pravé Já, které je nekonečné a nad veškerou libostí, a když se stane tichým a vždy spokojeným, bude chtít ještě něco jiného za účelem libosti?
308. Mladá žena, jménem mysl, trpěla v manželově domě v pěti obalech. Proto se vrací a přichází do svého rodného domu, když se zbavila utrpení a stává se samotným štěstím. *(Poznámka: Zde se metaforou popisuje návrat mysli k jejímu prameni, pravému Já v Srdci. Čerstvě vdaná nevěsta někdy trpí v domě svého manžela a touží po domě rodičů. Vrací se tam a je šťastná. Tento návrat je však ve většině případů jen dočasný. Někdy je však stálý, a to s ohledem na neslučitelné rozdíly mezi manžely. O takovém mimořádném případě se zde pojednává. Mysl není nikdy doma tam, kde je 5 obalů. Musí se dříve nebo později vrátit ke svému zdroji a od obalů se odpoutat. Toto opakovaně prohlašují mudrci.)*
309. Vědomí je pravdou. Štěstí je (oním) Vědomím. Skutečné pravé Já je (pouze) Pravdou – Vědomí - Štěstím. Mudrc je šťastný v pravém Já. Nevědomec je (jako) zloděj, nedosáhne (opravdového) štěstí. *(Poznámka: Nevědomec je připodobňován ke zloději. Chce být šťastný, aniž by za to odevzdal patřičnou cenu, totiž své klamné ego. Správně je nazýván zlodějem, protože samo ego je uzmuté od skutečného, pravého Já tak, jak bylo uvedeno pod bodem 110. Štěstí spánku je v jedné upanišadě popisováno jako ukradené štěstí, které nemůže mít trvání.)*

310. Štěstí spánku je jako rozptýlené světlo měsíce pod stromem. Štěstí džívánmukty je ve srovnání s tím podobné nerozptýlenému světlu měsíce (na otevřeném prostranství).
311. Člověk trpí tím, že nepoznává pravé Já, které je štěstím, ale zaplétá se touhami po objektech jako kabar pižmový (*druh jelena – pozn. překl.*). Mudrc jimi není spoután. (*Poznámka: Kabar pižmový má zdroj vůně pižma sám v sobě a domnívá se, že zdroj je mimo něj. Nevědomec se podobá jelenu tím, že se domnívá, že štěstí spočívá v předmětech.*)
312. Ten, jehož mysl byla pozřena světlem pravého Já, není, jako tomu bylo dříve, dotčen čímkoli jiným, ačkoli vidí, slyší, čichá, jí, dýchá a pohybuje se (tak jako předtím). (*Poznámka: Džívánmukta je hádankou. Zdá se být aktivní stejně jako ostatní. Proto se mnozí domnívají, že postrádá osvícení. Jiní z toho vyvozují, že tyto aktivity nezbytně předpokládají individualitu a že individualita přežívá osvobození. Avšak individualita nemá od ega oddělenou existenci. Pravdou je, že stav džívánmukty nutno posuzovat podle jeho vlastních popisů, protože tento stav přesahuje lidský intelekt. Proto jsou vlastní vysvětlivky mudrce nutné. Z nich vyplývá, že džívánmukta nemá individualitu a není konajícím, i když tak vypadá.*)
313. Kdo ve voze hluboce usnul, není si vědom, co se s vozem děje (nevšímá si rychlosti, zastavení a odpojení koní). Podobně v transcendentálním stavu není povědomost o různých stavech těla.
314. Osvícený je šťastný v míru (pravého Já) bez myšlenky na minulé a budoucí. Jako (pouhý) svědek přítomnosti je ten, kdo rozetnul uzel vázanosti.
315. Kdo zamítnul touhy po libostech a stal se vyhasnutím mysli upevněný ve vlastním přirozeném stavu, je pravým asketou. Není jím ten, kdo nemá zkušenost pravého Já, i když se říká jídla. (*Poznámka: Upavása, což znamená přebývat blízko, je sanskrtský výraz, znamenající „postit se“. Jeho přesný význam je stav zkušenosti pravého Já. V tomto stavu není mysli, a proto žádná myšlenka o užívání libostí. Pouhé odmítání objektů poskytujících potěšení, avšak s přežívající touhou po jejich užívání, není skutečnou askezí.*)
316. Jako neshoří promítací plátno žářem ohně, který je na něj promítán, tak ani džívánmukta není pohnut k žalu pohromou ve světě.
317. To, co činí (*džívánmukta – pozn. překl.*), je velké tapas – totiž jeho přebývání ve své vlastní skutečné přirozenosti. Toto tapas je ku prospěchu všech džívů.
318. Ba ani uprostřed velké bitvy není osvícený vyrušen ze svého svrchovaného ticha, které vládne v Srdci, když zanikl hluk myšlenek mysli.
319. Mohou se projevit nějaké charakterové vady, které vystupují z klamného ega u toho, kdo je upevněn milostí Boha ve své vlastní přirozené povaze?
320. Je příznačné, že v případě znalce (pravého Já) zaniká trojitý karman s konajícím (s egem). Že zůstává v chodu působící karman, to prohlašují žáci s omezeným chápáním.
321. Jestliže řeknete: „Tělo je výsledkem (působícího) karmanu a zemře, když všechny karmany zaniknou“, pak odpovědí bude: „kdo se dívá na tělo mudrce jako na skutečné“?
322. Nebo (možno říci, že) tělo džívánmukty se podobá spálené látce – zdánlivě skutečné, ale přesto neskutečné. Jeho forma se opravdu ztratila, i když si ji zdánlivě podržuje.
323. Jako je těžké stopovat ptáka v oblacích nebo rybu ve vodě, tak je těžké stopovat cestu, kterou dosáhl osvícený své vlastní pravé Já.

324. Osvobozený, jehož skvrny mysli vymizely, nevykonává činnosti, i když je zjevně vykonává. Je podobný posluchači, kterému se vypravuje příhoda, zatímco jeho mysl dlí úplně jinde.
325. Kdo je ve vázanosti, má živé zabarvení mysli a je konajícím, i když se chová tiše. Je podoben člověku, kterému se ve snu zdá, že spadl do díry, zatímco jeho tělo je v klidu.
326. Říká se: „Když osvobozený není konajícím, jak mohou být činy vykonány? Vždyť vidíme činy, které (on) vykonal.“ Pak poznejte odpověď, že všechny jeho (zdánlivé) činy jsou (opravdu) konány Bohem, který je uvnitř jeho Srdce.
327. Ustání všech myšlenek odumřením ega, které je kořenem myšlenky oddělenosti, představuje meditaci bez meditace toho, kdo zná pravé Já. *(Poznámka: Toto a další je odpovědí na otázku: „Medituje mudrc o Bohu, či provádí bohoslužbu?“)*
328. Ten, kdo zná pravé já, kdo se vzdal ega, které je pro nevědomce překážkou v realizaci toho, že Bůh je vše, je ten, který (jediný) správně uctívá. *(Poznámka: Bytí bez ega obnovuje boží neomezenost, která byla zdánlivě odňata pocitem ega. Ten, který popírá neomezenost boží, nemůže Boha uctívat takového, jaký skutečně je. Když přestane tuto neomezenost boží popírat tím, že se vzdá ega, pak význam tohoto kroku je lepší než bohoslužba. Stejně se říká, že kdo zná pravé Já, je větší uctívající než ti, kteří si ponechávají ego.)*
329. Mudrc má nejvyšší oddanost k Bohu skrze lásku (k pravému Já), které se zrozuje z hlubokého míru, jež vzniká po závěrečné smrti klamného ega. *(Poznámka: Jak říkají vyznavači védanty, prvotní láska existuje k pravému Já. Každá jiná láska je odvozená. Láska k Bohu se tudíž stane dokonalou, či spíše skutečnou, pouze když je Bůh realizován jako pravé Já.)*
330. Mudrc, který přebývá ve zkušenosti pravého Já, když spálil ego žehem nejvyšší oddanosti (odevzdáním sebe sama), říká „jsem poslušen Šivy“, má uvědomění „Já jsem Šiva“.
331. Svět oplývá oklamanými, kteří hledí dokazovat velikost znalce (pravého Já) objevováním mimořádných sil, které se nazývají siddhi. Jeho velikost je něco zcela jiného.
332. Dokazování velikosti mudrce pomocí siddhi je podobno měření velikosti slunce z různých odstínů, spatřených v prachových částicích (které se vznášejí a plynou v jediném paprsku světla).
333. Osvícený, který je činný, aniž by ztrácel vyrovnanost v úspěchu či neúspěchu, je volný od zlovůle a vnímání rozdílů a je spokojen se vším, co přijde náhodou (bez úsilí), takový je nedotčený činnostmi.
334. Jestliže je nekonání činnosti znakem osvícení, pak by měli být osvícení i ti, kdož jsou pro nemoc neschopní. Majestát osvíceného spočívá (nikoliv v neprovádění činností, ale) v osvobození od tužeb (po úspěchu) a nechuti (k neúspěchu).
335. Na činy konané džívánmuktou, který usnul v Srdci, nutno hledět jako na polykání jídla chlapcem, který usnul, ale je částečně probuzený a přinucen jíst (jeho matkou).
336. Tím, že nemá pocit, že je konajícím, nespátřuje v ničem nutnost, že by měl něco vykonal. Tím, že nevnímá nic jiného než pravé Já, není napadán pochybami. *(Poznámka: Každý zná „Já jsem“ a nemá o tom pochyb. Pochyby vznikají o hrubohmotných a jemnohmotných tělech a o vnějších objektech. Ten, pro kterého takové objekty neexistují, poněvadž pro něj je jedinou Skutečností*

pravé Já, ten přirozeně nemůže mít pochyby. Další věta ukazuje, že ani debaty nejsou pro něj možné.)

337. Člověk, který postrádá zkušenost pravého Já, má chuť diskutovat. Mudrc však ne. Když ego, které (jediné) mohlo diskutovat, již nevystupuje, tak koho by bavila diskuse?
338. Chybně říkají (někteří) nevědomci, že džívánmukta, zatímco vidí rozdíly, užívá v nich bezrozdílnost. Mukta nikdy nevidí rozdíly. *(Poznámka: Zde zmiňovaní nevědomci jsou rádoby filozofové, kteří směšují transcendentální pravdu s jevy relativity. Viz větu č. 254.)*
339. Věčně šťastný, který zabíjí Suru, já-ego, které vládne po celém světě šesti smysly, ten je Synem Božím. *(Poznámka: Zde je zmiňováno zabití démona Sury Subrahmanyjou Synem Božím. Tento démon se sám učinil pánem nad celým světem silou tapasu a zneužíval svou moc. Šestá smyslem je míněna mysl, vnitřní smysl.)*
340. Kdo říká „já jsem tělo“ je (démon) Naraka. Ten, který jej zabíjí diskem pátrání (po pravém Já) je sám Višnu. To nám řekl Bhagaván Ramana, který je Višnu.
341. Džívánmukta ve své čistotě a osvobození od vášní, jež vzniká z vyhasnutí pocitu vlastnictví a egoismu, je podoben dítěti a není nikdy odloučen od klínu Matky všech, která je spravedlivě jeho.
342. Ten, který dosáhl přirozený stav, překonal (i) sattvu (stav mysli) a nemá pocit, že koná činy, může někdy vypadat, že má mentální náladu kvality radžas, ale tato kvalita se jen jeví, jakoby byla v křišťálovém zrcadle. *(Poznámka: Mysl je stále v jednom ze tří stavů. Nazývají se sattva, radžas a tamas. První je stavem čistoty a jasu, druhý je vzruchem a vášní a třetí je těžkopádností a netečností. Mukta, který je ve stavu bez ega, nemá mysl ani žádný z těchto stavů. Ale tak jako čisté zrcadlo odráží objekty, tak i nálady jiných mohou mít přechodný odraz v chování mukty.)*
343. Realizace toho, že to co se ve všem projevuje, je jenom Jediné Já, tj. Vědomí, je pravdou o vyrovnané vizi džívánmukty. *(Poznámka: Rovnoměrná vize je testem seberealizace. Jedině džívánmukta ji má a nikdo jiný. Ať je člověk jakkoli kultivovaný a dobrý, je-li obsazen egem, nemůže tuto vizi mít. Čtenář ať toto čte s odstavcem č. 209. Velmi často dochází k mylným výkladům a ke zneužití, protože každý si dovoluje učit se přímo z knih od nekompetentních učitelů a z chybných překladů.)*
344. Nebeský strom splňující přání tím, že je necitný, dává (automaticky) to, co je požadováno, ať dobré či špatné. Svatý guru dává žákovi pouze to, co je dobré, i když ten si to nepřeje.
345. Kdo se přibližují džívánmuktovi, jehož srdce přetéká medem míru, mají mysl naplněny radostí. Jsou podobni včelám, které se usazují jen na plně rozvitých květech lotosu.
346. Ten, který se koupe v pohledu džívánmukty, jenž překročil smrt zkušeností pravého Já, ten sám získává nesmrtelnost tím, že si počne uvědomovat pravé Já skrze jeho milost.
347. Ten, který medituje o přirozenosti džívánmukty, který je smrtí mysli totožný se Šivou jako pravé Já, jako Já všech, zažívá zkušenost onoho pravého Já.

16 – Závěr

348. Jsem poslušně oddán Bhagavánovi Šrí Ramanovi, mému vlastnímu skutečnému Já, který se mi zjevil jako guru a učinil mne sebou samým – mě, který jsem byl zarmoucen, když jsem byl lapen májou.
349. Sláva Arunácale, sláva Šrí Ramanovi, sláva jemu oddaným, sláva (také) této Paramártha Dípa, nazvané Guru – Ramana – Váčana – Málá.